

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

ile

AVRUPA KOMİSYONU

ARASINDA

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

ile

AVRUPA KOMİSYONU

ARASINDAKİ

**TÜRKİYE'YE İLİŞKİN "BÖLGESEL KALKINMA" BİLEŞENİ ALTINDAKİ
KATILIM ÖNCESİ YARDIM ARACINDAN SAĞLANAN TOPLULUK YARDIMINA
YÖNELİK**

ÇOK YILLI "ULAŞTIRMA" OPERASYONEL PROGRAMI

İLE İLGİLİ

FİNANSMAN ANLAŞMASINI DEĞİŞTİREN

ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

Ve

Avrupa Komisyonu

Finansman Anlaşmasının 110. Maddesini göz önünde bulundurarak,

- 1) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Komisyonu arasında 3 Eylül 2009 tarihinde 2007-2009 yıllarını kapsayan çok yıllık “Çevre” operasyonel programı ile ilgili bir Finansman Anlaşması imzalandığından ve bu Anlaşma 3 Eylül 2009 tarihinde yürürlüğe girdiğinden;
- 2) Bu arada, 1 Aralık 2009 tarihinde Lizbon Antlaşması yürürlüğe girdiğinden; (AT) 1085/2006 sayılı Konsey Tüzüğüne ilişkin 12 Haziran 2007 tarihli ve (AT) 718/2007 sayılı Komisyon Tüzüğü, 28 Ocak 2010 tarihli ve (AB) 80/2010 sayılı tüzükçe değiştirildiğinden ve 29 Haziran 2010 tarihinde Komisyon 2009-2011 yıllarını kapsayan Türkiye için Çok Yıllı Endikatif Planlama Belgesini kabul ettiğinden;
- 3) Bu Anlaşmanın, 3 Eylül 2009 tarihinde imzalanan Finansman Anlaşmasında vazedilen harcamaların uygunluğunun başlangıç tarihini muhafaza edebilmesi amacıyla geriye dönük etkisinin bulunması zaruri olduğundan;
- 4) Bu nedenle, Finansman Anlaşmasının gereğince değiştirilmesi gerektiğinden;

AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR:

Madde 1

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Komisyonu arasında 3 Eylül 2009 tarihinde imzalanan Finansman Anlaşması metni bu Anlaşma ekinde yer alan Finansman Anlaşması metni yerine geçmektedir.

Madde 2

İmzalanan bu Anlaşma, Yararlanıcının Komisyon’a, bu Anlaşmanın yürürlüğe girebilmesi için Türkiye Cumhuriyeti’nde gerekli iç prosedürlerin yerine getirildiğini bildirdiği tarihte yürürlüğe girer.

Madde 3

Bu Anlaşma 3 Eylül 2009 tarihinden itibaren geçerlidir.

Madde 4

Bu Anlaşma İngilizce dilinde iki nüsha halinde hazırlanmıştır.

Büyükelçi Volkan Bozkır tarafından,

Ulusal IPA Koordinatörü (NIPAC), AB Genel Sekreteri

Ankara'da (tarih) tarihinde

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti nam ve hesabına imzalanmıştır.

Dirk Ahner tarafından,

Avrupa Komisyonu Bölgesel Politikalar Genel Müdürü

Brüksel'de (tarih) tarihinde

Avrupa Komisyonu nam ve hesabına imzalanmıştır.

EK

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

ile

AVRUPA TOPLULUKLARI KOMİSYONU

ARASINDA

**TÜRKİYE'YE İLİŞKİN “BÖLGESEL KALKINMA” BİLEŞENİ ALTINDAKİ
KATILIM ÖNCESİ YARDIM ARACINDAN SAĞLANAN TOPLULUK YARDIMINA
YÖNELİK**

ÇOK YILLI “ ULAŞTIRMA” OPERASYONEL PROGRAMI

İLE İLGİLİ

FİNANSMAN ANLAŞMASI

İçindekiler

BÖLÜM I	GENEL HÜKÜMLER.....	X
Madde 1	Konu	X
Madde 2	İzlenecek Hedefler	X
Madde 3	Sözleşme Çerçevesi.....	X
Madde 4	Düzenleyici Çerçeve	X
Madde 5	İlgili Düzenleyici Çerçeveye, Sözleşme Çerçevesine diğer Topluluk Mevzuatı ve Politikalarına Uygunluk.....	X
Madde 6	Yorum	X
Madde 7	Kısmi Geçersizlik ve Kasti Olmayan Boşluklar	X
Madde 8	Koordinasyon, Tutarlılık ve Tamamlayıcılık.....	X
Madde 9	Topluluğun Mali Çıkarlarının Korunması	X
BÖLÜM II	TOPLULUK FİNANSMANI	X
Madde 10	Program Finansman Kaynakları	X
Madde 11	Mali Planı	X
Madde 12	Topluluk Finansman Taahhüdü	X
Madde 13	Taahhüdün Otomatik olarak Kaldırılması (n+3).....	X
BÖLÜM III	GENEL UYGULAMA İLKELERİ	X
Madde 14	Uygulama İlkeleri	X
Madde 15	Nihai Yararlanıcı ve Operasyonlar.....	X
Madde 16	Ortak Finansman	X
Madde 17	Yardım Oranı.....	X
Madde 18	Kazançların Değerlendirilmesi.....	X
Madde 19	Gelir Getiren Projeler	X
Madde 20	IFI'lerin (Uluslar arası Finans Kuruluşları) Katılımı.....	X
Madde 21	Kirleten Öder İlkesi	X
Madde 22	Karşılabilirlik	X
Madde 23	Fikri Mülkiyet Hakları	X
Madde 24	İzin ve Yetkiler	X
BÖLÜM IV	YÖNETİM YAPISI VE YETKİLİLER	X
Madde 25	Diğer Programlarla Ortak Yapılar ve Yetkililer	X
Madde 26	Programa Özel Yapı ve Yetkililer	X
Madde 27	Görevlerin Devri	X
Madde 28	İletişim ve Bilgilendirme	X
BÖLÜM V	MERKEZİ OLMAYAN YÖNETİM	X
Madde 29	Yönetimin Devri.....	X
Madde 30	Ön Kontrollerden Feragat	X
Madde 31	Ön Kontrollerden Feragat için Yol Haritası	X
Madde 32	Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin Güvence Beyanı	X
Madde 33	Denetim Otoritesinin Rapor ve Görüşleri	X
BÖLÜM VI	HARCAMALARIN UYGUNLUĞU	X
Madde 34	Uygunluk Süresi	X
Madde 35	Uygun Harcama	X
Madde 36	Yönetici Personel	X
Madde 37	İzleme Komitelerinin Oluşturulması ile ilgili harcamalar	X
Madde 38	<i>Ad hoc</i> Toplantıların Düzenlenmesi ile ilgili Harcamalar	X
Madde 39	Bilgilendirme ve Tanıtım Harcamaları	X
Madde 40	Sahanın Hazırlanması ve Yapım İşleri.....	X

Madde 41	Dayanıklı Ekipman	X
Madde 42	Maddi olmayan varlıklar	X
Madde 43	Operasyonların Tamamlanması	X
BÖLÜM VII KAMU ALIMI, SÖZLEŞMELER VE HİBELER		X
Madde 44	İhale Kuralları ve Usulleri	X
Madde 45	Hibeler	X
Madde 46	Sözleşme Usulleri	X
Madde 47	Hizmet alımı, Yapım İşleri ve Mal Alımı Sözleşmelerinin İfası için Uygun Maliyetler	X
Madde 48	Menşe Kuralları	X
BÖLÜM VIII PROGRAMIN UYGULAMASI		X
Madde 49	Ulusal Kamu Kuruluşları Dışındaki Nihai Yararlanıcılar Tarafından Operasyonların Seçimi	X
Madde 50	Operasyonların Seçimine ilişkin Genel İlkeler	X
Madde 51	Uygun Faaliyetler ve Yararlanıcılar	X
Madde 52	Operasyon Tanımlama Belgesi	X
BÖLÜM IX BÜYÜK PROJELER		X
Madde 53	Spesifik Kurallar	X
Madde 54	Büyük Proje Başvuruları	X
Article 55	İki Taraflı Proje Anlaşması	X
Madde 56	Büyük Proje Değişiklikleri	X
BÖLÜM X (Uygulanamaz).....		X
Madde 57	(Uygulanamaz)	X
Madde 58	(Uygulanamaz).....	X
Madde 59	(Uygulanamaz).....	X
Madde 60	(Uygulanamaz).....	X
BÖLÜM XI MALİ YÖNETİM		X
Madde 61	Muhasebe ve Raporlamada Şeffaflık.....	X
Madde 62	Banka Hesabı	X
Madde 63	Komisyon Tarafından Yapılan Ödemeler	X
Madde 64	Ön Finansman	X
Madde 65	Faiz Mülkiyeti	X
Madde 66	Ödeme Başvuruları	X
Madde 67	Ara Ödemeler	X
Madde 68	Ödemelerin Hesaplanması	X
Madde 69	Nihai Bakiyenin Ödenmesi	X
Madde 70	Döviz Kuru	X
Madde 71	Ödeme Son Tarihleri ve Ödemelerin Durdurulması	X
Madde 72	Ödemelerin Askıya Alınması	X
Madde 73	Topluluk Katkısına ilişkin Mali Düzeltmeler, İade ve Yeniden Kullanım.....	X
Madde 74	Komisyon ve Avrupa Sayıştayı Tarafından Yapılan Gözetim, Kontrol ve Denetim	X
Madde 75	Usulsüzlüğün ve Dolandırıcılığın Önlenmesi, Yolsuzluğu Önleme Tedbirleri..	x
Madde 76	Mali Düzenlemeler	X
Madde 77	Usulsüzlük veya Dolandırıcılık Halinde Fonların Geri Alımı	X
BÖLÜM XII YÖNETİM VE KONTROL SİSTEMLERİ.....		X
Madde 78	Yönetim ve Kontrol Sistemleri Genel İlkeleri	X
Madde 79	Yönetim Doğrulaması	X
Madde 80	Komisyon Tarafından Yapılan Kontroller	X
Madde 81	Yararlanıcı Tarafından Yapılan Kontroller	X

Madde 82	Operasyon veya İşlemlerin Örneğinin Denetimi	X
BÖLÜM XIII İZLEME VE DEĞERLENDİRME		X
Madde 83	İzleme İlkeleri	X
Madde 84	İzleme Belgeleri.....	X
Madde 85	Uygulamaya ilişkin Sektörel Yıllık Rapor	X
Madde 86	Ara Değerlendirme	X
Madde 87	Ardıl Değerlendirme	X
BÖLÜM XIV DENETİM		X
Madde 88	Denetim İlkeleri	X
Madde 89	Denetim Otoritesi	X
Madde 90	Denetim İzi	X
Madde 91	Operasyonların Denetimleri	X
Madde 92	Denetim Otoritesi Tarafından Sunulan Belgeler ve Takip	X
Madde 93	Belgelerin Bulundurulması	X
Madde 94	Komisyon ve Avrupa Sayıştay Tarafından Yapılan Gözetim, Kontrol ve Denetim.....	X
BÖLÜM XV BİLGİLENDİRME VE GÖRÜNÜRLÜK		X
Madde 95	Kişisel Veriler	X
Madde 96	Elektronik Veri Alışverişi	X
Madde 97	Bilgilendirme ve Tanıtım	X
Madde 98	Topluluk Finansmanı Yararlanıcıları Bilgilerinin Yayınlanması	X
Madde 99	Görünürlük	X
BÖLÜM XVI PROGRAMIN KAPATILMASI		X
Madde 100	Kapanış İlkeleri	X
Madde 101	Tasfiye Beyannamesi	X
Madde 102	Nihai Rapor	X
Madde 103	Ödeme için Nihai Başvuru	X
Madde 104	Belgelerin Saklanması	X
BÖLÜM XVII SON HÜKÜMLER		X
Madde 105	İstişare	X
Madde 106	Farklılıkların Giderilmesi, Tahkim	X
Madde 107	Üçüncü Taraflarla Olan İhtilaflar	X
Madde 108	Ekler	X
Madde 109	Geçerlilik	X
Madde 110	Gözden Geçirme ve Değişiklikler	X
Madde 111	Feshetme	X
Madde 112	Dil	X

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

Ve

Avrupa Toplulukları Komisyonu

Bundan böyle, “Taraflar” olarak veya ayrı ayrı ifade edildiğinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti “Yararlanıcı”, Avrupa Toplulukları Komisyonu ise “Komisyon” olarak anılacaktır.

- 1) Avrupa Birliği Konseyi 17 Temmuz 2006 tarihinde katılım öncesi yardım için bir araç oluşturan (bundan sonra “IPA Çerçeve Tüzüğü” olarak anılacaktır) (AT) 1085/2006 sayılı Tüzüğü¹ kabul ettiğinden; bu araç, 1 Ocak 2007’den itibaren geçerli olmak üzere, aday ülkelere ve potansiyel aday ülkelere, Avrupa Birliği üyesi olmak amacıyla politik, ekonomik ve kurumsal reformları geliştirme çabalarında mali yardım sağlanması için tek hukuki temeli oluşturduğundan;
- 2) Komisyon, 12 Haziran 2007 tarihinde, IPA Çerçeve Tüzüğünü uygulamaya koyan ve buna ilişkin yönetim ve kontrol hükümlerini detaylandıran (AT) 718/2007 sayılı Tüzüğü² (bundan böyle “IPA Uygulama Tüzüğü” olarak anılacaktır) kabul ettiğinden;
- 3) Türkiye Cumhuriyeti, IPA Çerçeve Tüzüğü Ek I’de yer aldığından ve dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti’nin bu Tüzüğün 3(1) maddesi uyarınca oluşturulan 5 bileşene: (a) Geçiş Dönemi Yardımı ve Kurumsal Yapılanma Bileşeni, (b) Sınır Ötesi İşbirliği Bileşeni, (c) Bölgesel Kalkınma Bileşeni, (d) İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Bileşeni ve (e) Kırsal Kalkınma Bileşenine erişiminin sağlanması gerektiğinden;
- 4) IPA Uygulama Tüzüğünün 155. maddesine göre, Bölgesel Kalkınma ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Bileşenleri kapsamındaki yardımın çok yıllık operasyonel programlar aracılığıyla uygulanması gerektiğinden;
- 5) 6 Haziran 2007 tarihinde Yararlanıcı, Komisyon’a, IPA Uygulama Tüzüğünün 154(1) maddesi uyarınca, Bölgesel Kalkınma ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Bileşenlerinin programlanması için referans belge niteliğindeki bir stratejik tutarlılık çerçevesi sunduğundan;
- 6) Yararlanıcı, 1 Mayıs 2007 tarihinde Komisyon’a, bundan böyle “Program” olarak anılacak olan Ulaştırma konusunda Çok Yıllı Operasyonel Program teklifi sunduğundan;
- 7) Komisyon, 7 Aralık 2007 tarihinde bundan böyle “Finansman Kararı” olarak anılacak olan IPA Ortak Finansman Programını onaylayan C(2007)6053 sayılı Kararı kabul

¹ AB Resmi Gazetesi L210, 31.7.2006, s.82.

² AB Resmi Gazetesi L170, 29.6.2007, s.1.

ettiğinden ve Komisyon 23 Haziran 2010 tarihinde C(2010)3770 sayılı programı değiştiren Kararı kabul ettiğinden;

- 8) IPA Çerçeve Tüzüğü'nün 17. maddesine göre Komisyon ve Yararlanıcı, yardımın uygulanmasına ilişkin olarak çerçeve anlaşmalar ve ek anlaşmalar akdettiklerinden;
- 9) 11 Temmuz 2008 tarihinde Yararlanıcı ve Komisyon IPA kapsamında AT mali yardımı ile ilgili işbirliğine ilişkin kuralların belirlendiği bir Çerçeve Anlaşma akdetmiş olduklarından;
- 10) IPA Uygulama Tüzüğü'nün 8. maddesi ve Çerçeve Anlaşmanın 5(3) maddesine göre, finansman kararının gerektirdiği hallerde, Komisyon ve Yararlanıcı, çok yıllık da olabilen bir Finansman Anlaşması akdettiklerinden;
- 11) Finansman Anlaşmasında: (a) Yararlanıcının Topluluk yardımını kabulünü ve söz konusu yardım ile ilgili ödemeye ilişkin esas ve usulleri benimsemesini düzenleyen hükümler; (b) çok yıllık program ve/veya operasyonların uygulanması amacıyla ilgili yöntem ve sorumluluklar da dâhil olmak üzere yardımın yönetilmesine ilişkin şartlar; (c) Komisyon'un ön kontrolü olmaksızın merkezi olmayan yönetimin gerçekleştirilmesine yönelik endikatif kriterlerin ve takvimin yer aldığı bir yol haritasının Yararlanıcı tarafından oluşturulması ve düzenli olarak güncellenmesi ile ilgili hükümler yer aldığından;
- 12) 7 Aralık 2007 tarihli Komisyon Kararı ile kabul edilen Program, Finansman Anlaşmasının ayrılmaz bir parçası olduğundan,

AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR:

BÖLÜM I- GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

Konu

1. Bu Finansman Anlaşması(bundan böyle "Anlaşma" olarak anılacaktır), Uygulama Tüzüğü'nün 8. maddesi ve Çerçeve Anlaşmanın 5(3) maddesi uyarınca Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Komisyonu arasında akdedilmiştir.
2. Bu Anlaşma, 7 Aralık 2007 tarihli ve C(2007)6053 sayılı Komisyon Kararı ile kabul edilen ve 23 Haziran 2010 tarihli C(2010)3770 sayılı Komisyon Kararı ile değiştirilen Türkiye'ye ilişkin "Bölgesel Kalkınma" bileşeni altındaki Katılım Öncesi Yardım Aracından sağlanan Topluluk yardımına yönelik çok yıllık "Ulaştırma" Operasyonel Programı ile ilgilidir.
3. Program ile ilgili tüm belge ve yazışmalarda CCI No: 2007TR16IPO002 referans gösterilir.

4. Bu Anlaşma, IPA Uygulama Tüzüğü ve Çerçeve Anlaşmasında belirtilen hükümlere hâlel getirmeksizin, teknik, hukuki ve idari çerçeveyi tamamlar ve 2. fıkrada belirtilen Program ve değişikliklerinin uygulanmasını düzenleyen yönetim, izleme, değerlendirme ve kontrole ilişkin spesifik hükümleri içerir.

Madde 2 *İzlenecek Hedefler*

1. Program hedefleri, Çerçeve Anlaşmanın 3. maddesine ilaveten, AB üyeliğine yönelik olarak Türkiye Cumhuriyeti'ni Birliğin uyum politikasının uygulanması ve yönetimine hazırlama genel amacına uygun olur.
2. Program kapsamında uygulanan operasyonlar, projeler, eylemler ve hazırlık tedbirleri, ulusal makamları 1. fıkrada düzenlenen hedefi gerçekleştirmeye hazırlamak için, Birliğin uyum politikasına ve araçlarına ilişkin ilgili hükümlerde vazedilen orantılılık ilkesine gerekli önemi vermek suretiyle, “yaparak öğrenme” ilkesini izler.

Madde 3 *Sözleşme Çerçevesi*

Bu Anlaşmaya, 11 Temmuz 2008 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Komisyon arasında akdedilen Çerçeve Anlaşmanın hükümleri, gerekli değişiklikler yapılmak suretiyle uygulanır.

Madde 4 *Düzenleyici Çerçeve*

Programın uygulanmasında gözetilecek, katılım öncesi yardıma ilişkin düzenleyici çerçeve, Çerçeve Anlaşmada öngörüldüğü üzere diğer hususların yanı sıra aşağıdakileri içerir:

- a.) Bundan böyle “Mali Tüzük” olarak anılacak olan, Avrupa Topluluklarının genel bütçesine uygulanacak mali hükümlere ilişkin 25 Haziran 2002 tarihli ve (AT, EURATOM) 1605/2002 sayılı Konsey Tüzüğü³;
- b.) Katılım Öncesi Yardım Aracını (IPA)⁴ oluşturan 17 Temmuz 2006 tarihli ve (AT) 1085/2006 sayılı Konsey Tüzüğü;
- c.) Bundan böyle “Mali Tüzük Uygulama Kuralları” olarak anılacak olan Mali Tüzüğün uygulanmasına ilişkin ayrıntılı kuralları düzenleyen 23 Aralık 2002 tarihli ve (AT, EURATOM) 2342/2002 sayılı Komisyon Tüzüğü⁵;

³ AT Resmi Gazetesi L 248, 16.9.2002, s.1

⁴ AB Resmi Gazetesi L 210, 31.7.2006, s.82.

- d.) Katılım Öncesi Yardım Aracı(IPA)'nı tesis eden (AT) 1085/2006 sayılı Konsey Tüzüğü'nün uygulanmasına ilişkin 12 Haziran 2007 tarihli ve (AT) 718/2007 sayılı Komisyon Tüzüğü⁶;
- e.) Türkiye'ye ilişkin çok yıllık "Ulaştırma" Operasyonel Programını kabul eden 7 Aralık 2007 tarihli ve C(2007)6053 sayılı Komisyon Kararı ve Programın nihai kapanışına kadar Komisyon tarafından yapılan değişiklikler;
- f.) Programın yönetimiyle ilgili yetkileri Türkiye Cumhuriyeti'ne devreden 23 Temmuz 2009 tarihli ve C(2009)5754 sayılı Komisyon Kararı ve Programın nihai kapanışına kadar Komisyon tarafından yapılan değişiklikler.

Madde 5

İlgili Düzenleyici Çerçeveye, Sözleşme Çerçevesine ve diğer AB Mevzuatı ve Politikalarına Uygunluk

1. Yararlanıcı, bu Anlaşmanın 3. ve 4. maddelerinde belirtilen düzenleyici çerçeveye ve sözleşme çerçevesine uygun olarak tüm faaliyetlerin düzgün yürütülmesini temin etmek ve Programın uygulanmasını kolaylaştırmak için gerekli bütün adımları atar.
2. Komisyon ve Yararlanıcı, Programın uygulanmasıyla ulaşılmak istenen hedeflerin ve tüm faaliyetlerin AB'nin ilgili sektörde yürürlükteki mevzuatına ve politikalarına uygun olmasını temin etmek için çaba sarf eder ve gerektiğinde Topluluk müktesebatı da dâhil olmak üzere Avrupa Birliği standart ve politikalarına kademeli olarak uyum sağlanmasına katkıda bulunur.

Madde 6

Yorum

1. Bu Anlaşma hükümlerinin, Anlaşmanın 3. ve 4. maddelerinde belirtilen düzenleyici çerçeve ve sözleşme çerçevesi hükümlerini bütünüyle ve tamamlayıcı nitelikte olduğu yorumlanır.
2. Özellikle Ek XIX Bölüm V'te yer alan hükümler dâhil olmak üzere Finansman Anlaşması hükümleri ile eklerindeki hükümler (Operasyonel Programın "Uygulama Hükümleri") arasında çelişki olması durumunda, bu Anlaşma hükümleri geçerlidir.
3. Bu Anlaşmada aksi açıkça belirtilmedikçe, Anlaşmada geçen terimlerin IPA Çerçeve Tüzüğü, IPA Uygulama Tüzüğü ve 3. Maddede atıfta bulunulan Çerçeve Anlaşmasında kullanılan anlamları geçerlidir.

---

⁵ AT Resmi Gazetesi L 357, 31.12.2002, s.1.

⁶ AB Resmi Gazetesi L 170, 29.6.2007, s. 1.

4 Bu Anlaşmada aksi açıkça belirtilmedikçe, Anlaşmaya yapılan atıflar, Anlaşmanın zaman içerisinde değiştirilmiş, ek getirilmiş veya yenilenmiş haline yapılan atıfları ifade eder.

5. Topluluk araçlarına yapılan atıflar bu araçların, zaman içerisinde değiştirilmiş, ek getirilmiş veya yenilenmiş haline yapılan atıfları ifade eder.

6. Bu Anlaşmadaki başlıkların hiçbir hukuki etkisi yoktur ve Anlaşmanın yorumunu etkilemez.

Madde 7

Kısmi Geçersizlik ve Kasti Olmayan Boşluklar

1. Bu Anlaşmanın bir hükmü geçersizse veya geçersiz hale gelirse ya da Anlaşma kasti olmayan boşluklar içerirse, bu durum, Anlaşmanın diğer hükümlerinin geçerliliğini etkilemez. Taraflar, geçersiz hükmün yerine, söz konusu hükmün amaç ve niyetine mümkün olan en yakın geçerli hükmü uygularlar.

2. Taraflar, kasti olmayan boşlukları, IPA Çerçeve Tüzüğü, IPA Uygulama Tüzüğü ve Çerçeve Anlaşmasına uygun olarak bu Anlaşmanın amaç ve niyetine en uygun hüküm ile doldururlar.

Madde 8

Koordinasyon, Tutarlılık ve Tamamlayıcılık

Komisyon ve Yararlanıcı, bu Program kapsamında sağlanan yardımlar ile IPA Çerçeve Tüzüğü kapsamındaki diğer IPA bileşenlerini de içeren fakat bunlarla sınırlı olmayan diğer Topluluk yardımları ve Avrupa Yatırım Bankası, diğer uluslararası finans kurumları ve iki taraflı donörler tarafından finanse edilen yardımlar arasında, yeterli koordinasyonu, tutarlılığı ve tamamlayıcılığı temin ederler.

Madde 9

Topluluğun Mali Çıkarlarının Korunması

1. Yararlanıcı tarafından, Çerçeve Anlaşmanın 28. ve 29. maddelerinde yer alan hükümlerin yerine getirilmesi maksadıyla, Avrupa Topluluklarının mali çıkarlarının korunmasına ilişkin 18 Aralık 1995 tarihli ve (AT) 2988/95 sayılı Konsey Tüzüğü hükümleri gerekli değişiklikler yapılmak suretiyle uygulanır.

2. Yararlanıcı, Topluluğun mali çıkarlarının etkili bir şekilde korunması ve özellikle aşağıdakilerin sağlanması için tüm yasal, düzenleyici ve idari hükümleri kabul eder ve diğer gerekli tedbirleri alır.

- a.) Topluluk tarafından finanse edilen operasyonların doğruluğunu ve uygunluğunu kontrol etmek;

- b.) Usulsüzlükleri önlemek ve takip etmek;
- c.) Usulsüzlük veya ihmâl sonucunda kaybedilen tutarları geri almak;
- d.) Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu, Avrupa Sosyal Fonu ve Uyum Fonu hakkındaki genel hükümleri belirleyen (AT) 1083/2006 sayılı Konsey Tüzüğü'nün ve Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonuna ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin (AT) 1080/2006 sayılı Tüzüğü'nün uygulanması için kuralları belirleyen 8 Aralık 2006 tarihli ve (AT) 1828/2006 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün⁷ "Usulsüzlükler" başlıklı 4'üncü Kısmında (Madde 27-36) öngörülene eşdeğer bir mekanizma tesis ederek usulsüzlükleri Komisyon'a rapor etmek.

3. Yararlanıcı, Programa destek sağlanmasına ilişkin Topluluk mevzuatına uygun olarak, Topluluğun mali çıkarlarını korumak için, 2. fıkra uyarınca kabul edilen hükümler ve alınan tedbirler ile yönetim ve kontrol tedbirlerini Komisyon'a bildirir.

BÖLÜM II – IPA FİNANSMANI

Madde 10

Program Finansman Kaynakları

1. Bu Anlaşmanın 17(2) maddesinde tanımlanan uygun kamu harcamaları çerçevesinde Programın toplam maliyeti 398 894 111 Avro olarak hesaplanmıştır. Bu tutarın dağılımı Ek I'de yer alan Mali Planda gösterilmiştir.
2. Bütçenin uygunluğuna bağlı olarak Topluluk, Programı, Ek I'de yer alan Mali Planda belirtilen azami tutara kadar, Avrupa Toplulukları bütçesinden hibe yolu ile ortak finanse etmeyi taahhüt eder.
3. Yararlanıcı, Programı, Ek I'de yer alan Mali Planda belirtilen asgari ulusal ortak finansman gerekliliklerini karşılayacak şekilde nakdi katkı yoluyla ortak finanse etmeyi taahhüt eder. Her halükârda, Yararlanıcı, her bir operasyonun finansman gerekliliklerinin tamamen karşılanmasını sağlar.
4. 2. fıkrada belirtilen Topluluk katkısı, her bir öncelik alanında uygun görülen harcamaların %85'i oranındaki tavanı geçemez. 5. Programın ve her bir operasyonun ortak finansmanına yönelik Topluluk katkısı, bu Anlaşmada yer alan hükümlere ve Anlaşmanın 3. ve 4. maddelerinde belirtilen katılım öncesi yardıma ilişkin düzenleyici çerçeveye ve sözleşme çerçevesine uyulmasına bağlıdır.

Madde 11

Mali Plan

⁷ AB Resmi Gazetesi L 371, 27.12.2006, s.4

1. Mali Plan, her bir öncelik alanında 2007 2011 takvim yılları arasında , Programa verilen IPA katkısı ve ulusal kamu katkısına ilişkin olarak avro cinsinden Ek I’de gösterilen mali plandır.
2. Mali Planda yapılan değişiklikler Komisyon’un mutabakatını gerektirir ve değişikliğe ilişkin Komisyon Kararı ile onaylanır.
3. Mali Plan,, Komisyon’un mutabakatıyla, , 2012 ve 2013 takvim yıllarındaki Programa IPA katkısını ve ulusal kamu katkısını içerecek şekilde uzatılabilir ve bu, bir Komisyon Kararı ile onaylanır.
4. Mali Planın, 3. fıkraya göre uzatılması durumunda, Program göstergeleri ve diğer ilgili stratejik ve operasyonel unsurlar da buna uygun olarak değiştirilir.

Madde 12

Topluluk Finansman Taahhüdü

1. Bu Anlaşmanın 10. ve 17. maddeleri uyarınca, Topluluğun Programa katkısı, Ek I’de yer alan Mali Plana göre yıllık taahhütlere bölünür.
2. 2011 yılı ve sonraki yıllarda taahhüt edilecek tutar(lar) Avrupa Birliği bütçesinde gerekli kredilerin bütçe otoritesi tarafından onaylanmasına bağlıdır.
3. Bu Anlaşmada yer alan hiçbir hüküm, bütçe otoritesi tarafından henüz onaylanmamış krediler bakımından, Topluluğun, mali bir taahhüdü şeklinde yorumlanamaz.

Madde 13

Taahhüdün Otomatik Olarak Kaldırılması (n+3)

1. Mali Tüzüğü’nün 166. maddesi uyarınca, Komisyon, bütçe taahhüdünün yapıldığı yıl olan n yılını takip eden üçüncü yılın 31 Aralık gününe kadar Program için yapılan bütçe taahhüdünün herhangi bir kısmını aşağıdaki durumlarda otomatik olarak kaldırır:
  - –(i) bu taahhüt ön finansman amacıyla kullanılmadığında veya
  - –(ii) bu taahhüt ara ödemelerin yapılması için kullanılmadığında veya
  - –(iii) taahhüt ile ilgili harcama bildirimini yapılmadığında.
2. Bütçe taahhütlerinin, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla hâlâ açık olan ve 31 Aralık 2018 tarihine kadar harcama bildirimini yapılmamış olan kısmı otomatik olarak kaldırılır.

BÖLÜM III – GENEL UYGULAMA İLKELERİ

Madde 14

Uygulama İlkeleri

1. Program, Yararlanıcı tarafından Çerçeve Anlaşmanın 5. maddesine göre, merkezi olmayan yönetim temelinde uygulanır.
2. Yönetim yetkilerinin devredilmesi şartları Çerçeve Anlaşmanın III. Bölümünün 9, 10, 11 ve 12. maddelerinde düzenlenmiştir.
3. 1. fıkrada belirtilen şartlara ilaveten, Yararlanıcı, Mali Tüzüğün 56. maddesinde yer alan ilke ve şartlara tam olarak uyulmasını sağlar.
4. 2. ve 3. fıkralarda belirtilen şartlara ve ilkelere uyulmamaya başlanması halinde, Komisyon, bu Anlaşmanın uygulanmasını askıya alabilir veya Anlaşmayı feshedebilir.
5. Yararlanıcı, bu Anlaşmanın 30. maddesi ile Çerçeve Anlaşmanın 16. maddesinde öngörüldüğü şekilde, merkezi olmayan yönetimin ön kontrol yapılmaksızın gerçekleştirilmesini sağlamayı taahhüt eder.
6. Program kapsamında Topluluk tarafından finanse edilen tüm yatırımların, sürdürülebilir kalkınma ilkelerine tam olarak uygun olması ve ÇED⁸, Habitat⁹ ve Kuş¹⁰ Direktifleri gibi ilgili çevre normlarına uygun olduğu hallerde uyması (potansiyel Natura 2000 sit alanları üzerindeki olumsuz etkilerin önlenmesi için) zorunludur.

Madde 15

Nihai Yararlanıcı ve Operasyonlar

1. IPA Uygulama Tüzüğü'nün 2(8) maddesinde yer alan hükümlere uygun olarak, bu Anlaşmanın amacı doğrultusunda “nihai yararlanıcı”, operasyonların başlatılmasından veya başlatılıp uygulanmasından sorumlu olmak üzere kamuya veya özel sektöre ait bir organ veya firmayı ifade eder. Yardım programları bağlamında nihai yararlanıcılar, münferit bir projeyi yürüten ve kamu yardımı alan kamuya veya özel sektöre ait firmalardır.
2. Program Otoritesinin, Program kapsamındaki operasyonların uygulanmasından doğrudan sorumlu olması halinde, yani ilgili tüm sözleşme düzenlemelerinin ve mali işlemlerin sorumluluğunu taşıması durumunda, “nihai yararlanıcı”, Program Otoritesini veya yönetim güçlerinin devri kararında açıkça belirtilen bir organı ifade eder.

⁸ Bazı kamu projeleri ile özel projelerin çevre üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesine ilişkin 85/337/AET sayılı ve 27 Haziran 1985 tarihli Konsey Direktifi

⁹ Yabani flora, fauna ve doğal yaşam ortamlarının korunmasına ilişkin 92/43/AET sayılı ve 21 Mayıs 1992 tarihli Konsey Direktifi

¹⁰ Yabani kuşların korunmasına ilişkin 79/409/AET sayılı ve 21 Nisan 1979 tarihli Konsey Direktifi

3. Bu Anlaşmanın amacı doğrultusunda, operasyonlar, ilgili oldukları tedbirin ve/veya öncelik alanının amaçlarının gerçekleştirilmesine imkân sağlayan, bir veya daha fazla nihai yararlanıcı tarafından başlatılan veya başlatılan ve yürütülen bir proje veya proje grubunu içerir.

Madde 16
Ortak Finansman

Programın uygulanmasında, Çerçeve Anlaşmanın 4. maddesinde yer alan ilkelere ilaveten, aşağıdaki ilkeler de uygulanır:

- a.) Program kapsamında yardım alan tüm operasyonlar için ulusal katkı ve Topluluk katkısı gerekir.
- b.) Her bir operasyon için yapılan Topluluk katkısı, ulusal kaynaklardan yapılan mukabil katkı ile aynı anda sağlanır;
- c.) Topluğun her bir operasyon için katkısı, Çerçeve Anlaşmada ve bu Anlaşmada yer alan yükümlülük ve şartların yerine getirilmesine bağlıdır.

Madde 17
Yardım Oranı

1. Topluğun Programa katkısı, IPA Uygulama Tüzüğü'nün 149. maddesinde yer alan hükümler uyarınca kamu harcamaları esas alınarak hesaplanır.

2. Bu Maddenin amacı doğrultusunda, “kamu harcaması”, operasyonların finansmanı için Avrupa Topluluğu bütçesinden veya yararlanıcı ülkenin kamu kuruluşlarının bütçesinden sağlanan her türlü kamu katkısı ile operasyonların finansmanı için kamu hukukuna tabi kurumların bütçesinden ya da bir veya daha fazla bölgesel veya yerel otoriteye veya kamu hukukuna tabi kurumlara bağlı birliklerin bütçesinden sağlanan her türlü katkıdır.

3. Program kapsamındaki her bir öncelik alanı için Topluluk katkısının azami tutarı, Ek I'de yer alan Mali Planda belirtildiği gibidir.

4. Hiçbir operasyon, ilgili öncelik alanındaki orandan daha yüksek bir ortak finansman oranından faydalanamaz.

Madde 18
Kazançların Değerlendirilmesi
(Uygulanabilir Değildir)

Madde 19

Gelir Getiren Projeler

1. Bu Anlaşma amaçları doğrultusunda, IPA Uygulama Tüzüğü'nün 150. maddesinde yer alan hükümler uyarınca, gelir getiren bir proje; altyapı yatırımını içeren katılım öncesi yardım için önerilen, doğrudan kullanıcının ödeyeceği giderlere tabi olan ve gelir getiren bir operasyon veya arazi ya da binaların satılması veya kiralanmasını veya ödemelere aykırı başka herhangi bir hizmet sağlanmasını kapsayan bir operasyon anlamına gelir.

2. Bu Anlaşmanın 17. maddesi uyarınca, gelir getiren projeler için Topluluk katkısının hesaplanmasında kullanılan uygun harcamalar projenin mali özelliklerine bağlı olarak, önerilen projenin yatırım maliyetinin cari değerini aşamayacak olup, net gelirin cari değerinden azdır ve uygun referans süresi boyunca yatırımdan elde edilen toplam gelirlerden işletme maliyetleri mahsup edilerek hesaplanır,

3. Yatırım maliyetinin tamamının ortak finansman için uygun bulunmaması halinde, net gelir, yatırım maliyetinin uygun olan ve uygun olmayan bölümlerine orantılı biçimde tahsis edilir.

4. Hesaplama yaparken Program Otoritesi; ilgili yatırım kategorisinin yer aldığı referans dönemi, proje kategorisi, ilgili yatırım kategorisinin normal şartlarda beklenen kar durumu ve kirleten öder ilkesinin uygulanması ve gerektiğinde başta çevre sektöründe olmak üzere karşılanabilirliğe ilişkin değerlendirmeleri dikkate alır.

5. Operasyonel Programın kapatılmasından sonra en fazla üç yıl içinde operasyonun, bu madde kapsamı dışında kalan bir gelir getirdiğinin tespit edilmesi halinde, bu gelir, Programdan alınan net katkıyla orantılı olarak Avrupa Birliği genel bütçesine geri ödenir.

6. Bu maddenin amacı doğrultusunda, uygulanacak endikatif indirim oranını ve yatırım referans dönemini içeren fayda-maliyet analizine ilişkin metodoloji, 4 no'lu Çalışma Belgesinde veya bu konu ile ilgili olarak Komisyonun Bölgesel Politika Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan ek veya tamamlayıcı kılavuzda belirtildiği gibidir.

7. Bu maddenin hükümleri aşağıda sıralananlara uygulanmaz:

- bu bileşen kapsamında ortak finansman sağlanan, toplam maliyeti 1 Milyon Avroya eşit veya 1 Milyon Avronun altındaki operasyonlar;
- şirketlere yatırım olduğu durumlarda, ortak finansmanlı yatırımların ekonomik ömrü boyunca gelen gelirler,
- risk sermayesi, kredi ve garanti fonları yoluyla döner sermayeye erişimi kolaylaştıran finansman enstrümanları çerçevesinde gelen gelirler;

Madde 20

IFI'lerin (Uluslararası Finans Kuruluşları) Katılımı

1. IPA Çerçeve Tüzüğü'nün 19(8) maddesi uyarınca Program kapsamında Topluluk tarafından ortak finanse edilen operasyonlara, diğer uluslararası kuruluşlardan, bir Üye Devletten, bir üçüncü ülkeden veya bölgesel bir kuruluştan da finansman sağlanabilir.
2. 1. fıkrada öngörülen durumun ortaya çıkması halinde, bu Anlaşmanın VIII. Bölümündeki kamu alımları, sözleşmeler ve hibelere ilişkin hükümlere bakılmaksızın, Komisyon, Mali Tüzüğü'nün 56(2) maddesi uyarınca donörlerin üzerinde anlaşabileceği alım ve hibe prosedürlerinin kullanılmasını kararlaştırabilir. Komisyon, Program Otoritesinin, söz konusu alım ve hibe prosedürlerini, Mali Tüzüğü'nün 56(1) maddesinde yer alan şartları karşılayacak şekilde uygulama kabiliyetine sahip olduğuna kanaat getirmelidir.
3. Bu Anlaşmanın amacı doğrultusunda, bu maddeye göre ortak finanse edilen operasyonlara ait harcamalar aşağıdakilerin gerçekleştirildiği andan itibaren uygun hale gelir:
  - a.) İlgili Program Otoritesinin, IFI alım prosedürlerini kullanmak için akredite edilmesi,
  - b.) Komisyon'un, bu prosedürlerin yerinden yönetimini Program Otoritesine devretmesi.
4. IFI katkısı, paralel ortak finansman vasıtasıyla da sağlanabilir. Bu, değişik finans kaynaklarından sağlanan fonların IPA kapsamı dışında kalan sözleşmelere tahsis edilmesi anlamına gelmektedir.

Madde 21

Kirleten Öder İlkesi

1. Topluluğun bir projeye sağlayacağı yardım oranı hesaplanırken, kirleten öder ilkesinin uygulanması konusuna gerekli özen gösterilmelidir¹¹.
2. Kirleten öder ilkesi, çevresel zarara neden olanların, bu zararın önlenmesine veya tazmin edilmesine ilişkin maliyeti karşılayacağı anlamına gelir. Dolayısıyla, çevre politikasının, tespit edilebildikleri sürece kirletenler tarafından finanse edilmesi gerektiğinden, çoğu durumda kamu tarafından finanse edilmesinden imtina edilir.

Madde 22

Karşılabilirlik

Bir projeye uygulanacak tarifeler hesaplanırken, son kullanıcının ödeme gücü dikkate alınır.

---

¹¹ 75/436/Euratom; AKÇT, AET sayılı Konsey Tavsiye Kararı ve ekindeki bildirim

Madde 23
Fikri Mülkiyet Hakları

1. Yararlanıcı ile Programın ve buna bağlı projelerin uygulanmasından sorumlu uygulama birimleri, planlama, uygulama, izleme ve değerlendirme için kullanılan bilgi teknolojisi, araştırma, çizim, plan, tanıtım ve diğer her türlü materyal ile ilgili gerekli tüm fikri mülkiyet haklarının alınmasını temin ederler.
2. Yararlanıcı, Komisyon veya Komisyon tarafından yetkilendirilen bir birim veya şahsın söz konusu materyale erişim ve kullanım hakkına sahip olmasını garanti eder. Komisyon, söz konusu materyali sadece kendi amaçları için kullanır.

Madde 24
İzin ve Yetkiler

Program ve operasyonlarının uygulanması için gereken her türlü izin ve/veya yetki, yararlanıcı ülkenin yetkili mercileri tarafından ulusal hukuka uygun olarak, gerektiğinde Topluluk müktesebatıyla uyumlu biçimde ve bu Anlaşmanın 2(2) maddesinde belirtilen orantılılık ilkesi göz önünde bulundurularak zamanında verilir.

BÖLÜM IV –YÖNETİM YAPISI VE YETKİLİLER

Madde 25
Diğer Programlarla Ortak Yapılar ve Yetkililer

1. Çerçeve Anlaşmanın 6. maddesine uygun olarak, Yararlanıcı tarafından tüm IPA bileşenleri için ortak olan aşağıdaki yapı ve yetkililer atanmıştır:
  - a.) Ulusal IPA Koordinatörü: Genel Sekreter, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği
  - b.) Yetkili Akreditasyon Görevlisi: Hazineden Sorumlu Devlet Bakanı
  - c.) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi: Hazine Müsteşarı, Hazine Müsteşarlığı
  - d.) Ulusal Fon: Ulusal Fon Başkanı, Hazine Müsteşarlığı
  - e.) Denetim Otoritesi: Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanı
2. Stratejik Koordinatör, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarıdır. (Bu yapı, Bölgesel Kalkınma Bileşeni ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Bileşeni için ortaktır.)
3. Fıkra 1 ve 2’de belirtilen yapı ve yetkililerin görev ve sorumlulukları 8. maddede ve Çerçeve Anlaşma Ek A’da belirtilmiştir.

Madde 26
Programa Özel Yapı ve Yetkililer

1. Çerçeve Anlaşma Ek A'nın 6 a) fıkrası uyarınca, Program Otoritesini oluşturan birimler şunlardır:

- Ulaştırma Bakanlığı, IPA Uygulama Birimi
- Merkezi Finans ve İhale Birimi

Yararlanıcı, Çerçeve Anlaşma Ek A'nın 6 c) fıkrasında belirtilen görevlerden sorumlu olmak üzere Ulaştırma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısını Program Otoritesi Başkanı olarak atamıştır.

2. Program Otoritesinin görev ve sorumlulukları Çerçeve Anlaşmanın 8. maddesinde ve Ek A'nın 6 b) fıkrasında belirtilmiştir.

3. Program Otoritesi Başkanı, yukarıda belirtilen görev ve sorumluluklara ilaveten, aşağıdakilerden de sorumludur:

- a.) Sektörel İzleme Komitesi sekretaryasının yönetimi;
- b.) Sektörel İzleme Komitesi eş başkanlığı;
- c.) Operasyonel Programın ara değerlendirmesinin yapılmasının temini.

Madde 27
Görevlerin Devri

1. Yönetim yetkilerinin devri şeklinde tanımlanan genel çerçevede, Program Otoritesi Başkanı, görevlerin bir kısmını veya görev gruplarını, Program Otoritesi içinden veya dışından spesifik birimlere verebilir. Bu gruplama ve görevlendirme işleminde, Mali Tüzük ile düzenlenen görev dağılım ilkelerine uyulur. Program Otoritesi Başkanı ve ilgili birim(ler) arasında gerekli mutabakat yazılı olarak yapılır. Devredilen görevlerin nihai sorumluluğu Program Otoritesi Başkanında kalmaya devam eder.

2. Bu anlaşmalar, görevlendirilen birim veya yetkilinin yerine getireceği görevleri ve Program Otoritesi Başkanına gönderilecek destekleyici belge ve raporların türünü açık olarak tanımlar.

3. Bu anlaşmalar, Topluluğun veya Program Otoritesinin tam yetkili vekil veya temsilcileri tarafından, görevlendirilmiş birimlerin/yetkililerin sahip olduğu bilgilere erişilmesini ve bireysel projelerin ve yardım alıcılarının kontrol edilmesi de dâhil olmak üzere, Program kapsamında finanse edilen tüm operasyonların bu vekil veya temsilciler tarafından araştırılmasını mümkün kılar.

4. Yararlanıcı, Program Otoritesi Başkanının sorumluluklarıyla bağlantılı görevlerini, Program Otoritesi Başkanı ile Programın uygulanmasında yer alan birimler ve yetkililer arasında hiçbir hiyerarşik bağlantı olmasa bile, yerine getirmesini sağlar.

5. Yararlanıcı, ilgili yetkililere verilen görevlerin sürekliliğinin garantisi için vekil tayin etme sisteminin bulunmasını sağlar.

Madde 28

İletişim ve Bilgilendirme

1. Bu Anlaşma ile ilgili her türlü iletişim yazılı ve İngilizce yapılır. Her bir iletişim belgesi imzalı olur ve belgenin orijinali sunulur.

2. Bu Anlaşma ile ilgili her türlü iletişim belgesi aşağıdaki adrese gönderilir:

Komisyon için: Bölgesel Politikalar Genel Müdürlüğü

Posta adresi: 200 rue de la Loi, B1049 Brüksel, Belçika

Faks: +32 2 2920139

Yararlanıcı için: Ulaştırma Bakanlığı, AB Koordinasyon Dairesi Başkanlığı

Posta adresi: T.C. Ulaştırma Bakanlığı, Hakkı Turaylıç Cad. No:5 Emek, Ankara, Türkiye

Faks: + 90 312 203 19 13

3. Operasyonel Programın yönetiminde yer alan yapı ve yetkililere ait her türlü diğer iletişim belgesi Ek V’te belirtilen adrese gönderilir. Ulusal IPA Koordinatörü, görevlendirilen kurum veya kurum adresi değişikliklerini Avrupa Toplulukları Komisyonuna yazılı olarak bildirir.

BÖLÜM V – MERKEZİ OLMAYAN YÖNETİM

Madde 29

Yönetimin Devri

1. Çerçeve Anlaşmanın 5. maddesi uyarınca Program kapsamında verilen yardıma merkezi olmayan yönetim uygulanır. Dolayısıyla, yönetim yetkilerinin Komisyon tarafından devredilmesi bu Anlaşmanın imzalanmasının ön koşuludur.

2. Çerçeve Anlaşmanın 9 ila 12. maddelerinde belirtilen şartlar ve prosedürler temelinde, Komisyon 23 Temmuz 2009 tarihinde Programın uygulanmasına ilişkin yönetim yetkilerini

Türkiye Cumhuriyetine devreden C(2009)5754 sayılı bir Karar almıştır. Komisyon tarafından yapılan ön kontrollerin listesi dâhil olmak üzere, bu Karar ekindeki spesifik şartlar, bu Anlaşmanın (Ek VI) ayrılmaz bir parçasını oluşturur.

3. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Ulusal Fon ve Program Otoritesi akreditasyonunun geri alınması veya askıya alınması ve yönetim yetkilerinin geri alınması veya askıya alınması ile ilgili olarak Çerçeve Anlaşmanın 13 ila 15. maddelerinde yer alan hükümler uygulanır.

Madde 30

Ön Kontrollerden Feragat

1. Komisyon tarafından ön kontrol yapılmaksızın merkezi olmayan yönetim, Operasyonel Programın uygulanmasının bir amacıdır. Komisyon tarafından ön kontrol yapılmaksızın merkezi olmayan yönetimin gerçekleştirilmesine yönelik endikatif kriterler ve takvim, bu Anlaşmanın 31. maddesinde yer alan Yol Haritasında belirlenir.

2. Yönetim yetkilerinin devrine ilişkin Komisyon Kararında düzenlenen ön kontrolden vazgeçilmesi için, Komisyon, yönetim ve kontrol sisteminin ilgili Topluluk kuralları ve ulusal kurallara uyumlu olarak etkili bir şekilde işlediğinden emin olur. Özellikle, Komisyon, bu Anlaşmanın 31. maddesinde sözü edilen yol haritasının, IPA Uygulama Tüzüğü'nün 8(4)(c) Maddesinde 8(4)(c) maddesinde belirtildiği şekilde Yararlanıcı tarafından uygulanmasını izler. Komisyon, bu bağlamda, Yararlanıcı tarafından ulaşılan sonuçları, özellikle de yardımın uygulanması ve müzakere süreçlerinde dikkate alır.

Madde 31

Ön Kontrollerden Feragat için Yol Haritası

1. IPA Uygulama Tüzüğü'nün 8(4)(c) maddesine uygun olarak, Yararlanıcı, EK VII'de yer alan şartlara göre, Komisyon'un harcama öncesi kontrolleri olmaksızın merkezi olmayan yönetimi gerçekleştirmek için endikatif kriterlerle birlikte bir takvim içeren ayrıntılı bir yol haritası sağlar.

2. Ön kontrollerden feragat edilebilmesi için gerekli asgari kriterler ve şartların yer aldığı yol haritası aşağıda belirtilen hususlardan oluşur:

- a.) Program fonlarının yönetimi için Program Otoritesi bünyesinde iç usul kuralları ve açık kurumsal ve bireysel sorumlulukların eksiksiz tanımlandığı bir sistemin kurulması;
- b.) Yararlanıcı tarafından, nicel ve nitel özellikleri de içeren bir kıstas sistemi kurması;
- c.) Kıstaslara ilişkin raporlamanın üç ayda bir yapılması;

d.) Komisyon'un ön kontrollerinden kaynaklanan ret oranına ilişkin sürekli ve fark edilebilir nitelikte azalan bir ivme olması.

Madde 32

Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin Güvence Beyanı

Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından yıllık güvence beyanı verilmesine ilişkin olarak Çerçeve Anlaşmanın 17. maddesinde yer alan hükümler ve bu Anlaşmanın Ek B'si uygulanır.

Madde 33

Denetim Otoritesinin Rapor ve Görüşleri

Denetim Otoritesinin rapor ve görüşleri Çerçeve Anlaşmanın 18. maddesinde yer alan hükümlere uygun olarak hazırlanır.

BÖLÜM VI – HARCAMALARIN UYGUNLUĞU

Madde 34

Uygunluk Süresi

1. Çerçeve Anlaşmanın 19. maddesine bakılmaksızın, Finansman Anlaşmasının her iki tarafça imzalandığı tarih ile 31 Aralık 2017 arasında ulusal makamların imzaladığı sözleşme ve ekleri, yaptığı harcama ve ödemeler, Program çerçevesinde Topluluk ortak finansmanı için uygundur.

2. Bu Anlaşmanın 53. maddesi çerçevesinde büyük projelerde, 1. fıkra bakımından uygunluk süresinin başlangıç tarihi, daha geç olan esas alınmak kaydıyla, 18 Kasım 2009 tarihli Finansman Anlaşmasının ilk imzalanma tarihi ya da büyük projenin Komisyon Kararı ile onaylanma tarihidir.

3. Teklif çağrıları veya ihale çağrılılarıyla bağlantılı harcamalar, ilgili operasyonlar ve çağrılara eklenecek bir istisna maddesinde tanımlanan sınırlar içerisinde ilk yetki devrinin yapılması ve ilgili belgeler için Komisyon tarafından ön onayın verilmesi koşullarıyla bu yetki devrinden önce ve 1 Ocak 2007 tarihinden sonra da uygun kabul edilebilir. Teklif çağrıları veya ihale çağrılıları, yönetim devrine ilişkin karara bağlı olarak iptal edilebilir veya değiştirilebilir.

Madde 35

Uygun Harcama

1. Programın uygulanması sırasında yapılan harcamalar, aşağıdaki hallerde Topluluk ortak finansmanı için uygundur:

- a.) Harcamanın ve ödemenin bu Anlaşmanın 34. maddesinde belirtilen uygunluk süresi içinde yapılması ve fatura kesilerek veya ispat niteliğindeki eşdeğer muhasebe belgeleriyle desteklenmesi;
  - b.) Söz konusu harcamaya neden olan operasyon ve faaliyetlerin, Komisyon tarafından kabul edildiği şekliyle (Ek XIX), Program dâhilinde uygulanması öngörülen bir veya daha fazla tedbir kapsamında finanse edilmesi uygun olan operasyon ve faaliyetlerle tutarlı olması;
  - c.) Söz konusu harcamaya neden olan operasyon ve faaliyetlerin, Programda ve bu Anlaşmada öngörülen seçim kriterleri ve usullerine göre seçilmesi;
  - d.) Komisyon'un ön kontrolleri ile ilgili kural ve usullere uyulması;
  - e.) Harcamanın, sağlam mali yönetim ilkeleri ve özellikle tasarruf ve maliyet etkinliği ilkelerine uygun olarak yapılması;
2. IPA Çerçeve Anlaşmasının 26. maddesi uyarınca vergiler, gümrük ve ithalat vergileri ve/veya eş etkili vergiler IPA kapsamında uygun harcama kabul edilmez.
3. 2. fıkraya ilaveten aşağıdaki harcamalar bu Program kapsamında finanse edilmek için uygun değildir:
- a.) arazi veya mevcut binaların alımı, kiralanmasını veya finansal kiralanması;
  - b.) para cezaları, mali cezalar ve yargılama giderleri;
  - c.) işletme maliyetleri;
  - d.) ikinci el ekipman;
  - e.) banka giderleri, teminat masrafları ve benzer giderler;
  - f.) söz konusu bileşene özel Avro hesaplarıyla ilgili her türlü para birimi dönüşüm maliyeti, giderleri ve kur kayıpları, ayrıca diğer salt mali harcamalar;
  - g.) ayni katkılar;
  - ;
  - h.) altyapılar için yıpranma giderleri.
4. 3. Fıkraya istisna olmak üzere, operasyonun ortak finansmanı periyoduna münhasıran, kiralama maliyetleri dahil işletim maliyetleri uygun harcama kabul edilebilir.
5. Komisyon belirli bir projenin hedefleriyle ilgisiz görünmesi veya uygulamanın amaçları açısından gereksiz olan diğer unsurların harcamaya uygun olmadığını ilan etme hakkını saklı tutar. Belirli bir eylem ya da unsurun uygunluk şüphesi taşıması durumunda, o eylem ya da unsur uygulanmadan evvel Komisyon tarafından bunların durumuna ilişkin bir açıklama aranır.

Madde 36
Yönetici Personel

1. Değerlendirme ve kontrol, mali ve fiziksel izleme ve usulsüzlüklerin önlenmesi dâhil olmak üzere, Programın yönetimi, uygulanması ve takibi için özel olarak işe alınan ya da sürekli veya geçici görevlendirilen memur veya personelin, aşağıdaki koşulların karşılanması kaydıyla, Programın teknik yardım önceliği kapsamında Topluluk tarafından ortak finanse edilmesi uygundur:

- a.) Personelin, yetkili makamın/makamların usulüne uygun olarak belgelendirilmiş kararları ile doğrudan Program Otoritesinde işe alınması;
- b.) Yerine getirilecek görevlerin, açıkça tanımlanması ve sözleşmede yer alması;
- c.) Harcamalarda şeffaflığın sağlanması (örneğin zaman çizelgesi ile);
- d.) Görevlendirme veya istihdam süresinin Program çerçevesinde harcamanın uygunluğunun bitiş tarihini geçmemesi;
- e.) Personelin, şeffaflık, ayrımcılık yapmama ve orantılılık ilkelerine uygun olarak seçilmesi;
- f.) Maaş ve ödeneklerin, kamu hizmetleri ile ilgili olanlar dâhil, piyasada geçerli olan şartlara uygun olması.

2. Kamu idaresinin diğer hizmet birimlerinde çalışanların, 1. fıkrada belirtilen faaliyetleri ifa etmek üzere işe alınması veya görevlendirilmesi durumunda, aşağıdaki şartlar karşılanmalıdır:

- a) Çalışanın, kamu idaresi esas hizmet birimindeki asli görevinden geçici olarak ayrılmış olması;
- b) Personelin, esas hizmet birimindeki yetkili makamın usulüne uygun olarak belgelendirilmiş kararıyla Program Otoritesinde görevlendirilmesi;
- c) Görevlendirme süresinin Program çerçevesinde harcamanın uygunluğunun bitiş tarihini geçmemesi.

Madde 37

İzleme Komitelerinin Oluşturulmasıyla İlgili Harcamalar

1. Sektörel izleme komitelerinin ve sektörel izleme komitesi tarafından belirlenen alt komitelerin oluşturulmasıyla ilgili harcamalar teknik yardım önceliği kapsamında uygun kabul edilir.

2. Uygun harcamalar, genel kural olarak, aşağıdaki kategorilerden bir veya daha fazlasını kapsayabilir: Sözlü çeviri hizmetleri; toplantı odalarının ve görsel-işitsel ve diğer gerekli ekipmanın ihtiyaca bağlı olarak kiralanması; dokümantasyon ve ilgili imkânların sağlanması;

uzmanların katılım ücretlerinin ve seyahat harcamalarının AT kurallarına¹² uygun olması. Program Otoritesi Başkanı, Komisyon servisleriyle mutabakata varmak suretiyle uygulanacak yöntemleri belirler.

3. Sektörel izleme komitesi ve alt komite üyelerinin, söz konusu komitelere iştirak etmeleri nedeniyle ödenmesi gereken maaş ve ödenekler uygun harcama kabul edilmez.

Madde 38

Ad-hoc Toplantıların Düzenlenmesiyle İlgili Harcamalar

Komisyon servislerinin talebi veya onayı ile düzenlenen ad-hoc toplantılar için 37. maddede belirlenen kurallar kıyas yoluyla uygulanabilir.

Madde 39

Bilgilendirme ve Tanıtım Harcamaları

Bilgilendirme ve tanıtıma ilişkin olarak, bu Anlaşma hükümleri ve Programın ilgili bölümlerindeki hükümler uyarınca alınan tedbirlere yönelik harcamalar uygun kabul edilir.

Madde 40

Sahanın Hazırlanması ve Yapım İşleri

Kamu kuruluşlarının *sahanın* hazırlanmasını veya yapım işlerini veya bunların bir kısmını kendi hesaplarından veya bu Anlaşmanın 44. maddesinde öngörülenlerin dışındaki akdi düzenlemeler çerçevesinde yapmaları halinde ilgili harcamalar uygun kabul edilmez.

Madde 41

Dayanıklı Ekipman

Yatırımların uygun biçimde işletilmesini sağlamak amacıyla (daimi olarak kurulan ve projede sabit olan veya mobil) projenin önemli bir kısmını oluşturan ekipmanın satın alınması ile ilgili harcama, söz konusu ekipmanın sorumlu birim veya makamın dayanıklı ekipman demirbaş listesinde yer alması ve standart muhasebe sözleşmelerine göre sermaye gideri olarak işlem görmesi şartıyla uygun kabul edilir. Bu hüküm, diğerleriyle birlikte laboratuvar ve araştırma ekipmanı, yatırımın işletilmesiyle ilgili bilgisayar donanımı ve yazılımı ve söz konusu amaçlara yönelik araştırma ekipmanı ve araçlarıyla ilgilidir.

Madde 42

Maddi Olmayan Varlıklar

¹² http://ec.europa.eu/europeaid/work/procedures/implementation/per_diems/index_en.htm

Maddi olmayan varlıkların, örneğin patentlerin, satın alınması için yapılan harcamalar ve kullanılması projenin uygulanması için gerekliyse, harcama uygun kabul edilir.

Madde 43

Operasyonların Tamamlanması

1. 34. maddeye hâle getirmeksizin, Program kapsamında Topluluk ortak finansmanı için onaylanan tüm operasyonların tamamlanma tarihi en geç, yürürlükteki Mali Planda (Ek I) belirtilen en son taahhüt yılından itibaren üçüncü yılın 31 Aralık tarihidir. Mali Planın ilk kez uzatılmasından önce, Topluluk ortak finansmanı için onaylanan operasyonların tamamlanma tarihi iki yıl daha uzatılabilir. Mali Planın, 2013'e kadar uzatılması durumunda, bu Anlaşmanın 11(3) maddesi uyarınca, operasyonların tamamlanma tarihi en geç 31 Aralık 2017 olarak belirlenir. Operasyonun tamamlanma tarihinden sonra yapılan harcamalar uygun değildir.

2. 1. fıkraya bakılmaksızın, bu Anlaşmanın 34. maddesinde belirtilen uygunluk süresi içinde olmak kaydıyla, çalışma personelinin eğitimi, projenin ve proje ekipmanının testi ve denetim harcamaları, operasyonun tamamlanmasından sonra uygun harcama olarak kabul edilebilir.

BÖLÜM VII – KAMU ALIM, SÖZLEŞMELER VE HİBELER

Madde 44

İhale Kuralları ve Usulleri

Program kapsamında Topluluk fonlarından ortak finanse edilen hizmet alımı, mal alımı ve yapım işleri ihalelerinin verilmesi aşağıdaki düzenlemelerde yer alan hükümlere tabidir:

- a.) Avrupa Topluluklarının genel bütçesine uygulanacak Mali Tüzük hakkındaki 25 Haziran 2002 tarihli ve 1605/2002 sayılı (AT, Euratom) Konsey Tüzüğü (ve bu Tüzüğün özellikle 56., 88 ila 103., 167. ve 168. maddeleri);
- b.) Yukarıda belirtilen Mali Tüzüğün uygulanmasına ilişkin ayrıntılı kuralları belirleyen 23 Aralık 2002 tarihli ve (AT, Euratom) 2342/2002 sayılı Konsey Tüzüğü (ve bu Tüzüğün özellikle 116 ila 159. ve 235 ila 252. maddeleri);
- c.) Katılım Öncesi Yardım Aracını (IPA) tesis eden (AT) 1085/2006 sayılı ve 17 Temmuz 2006 tarihli Konsey Tüzüğü ve bu Tüzüğün özellikle 19. maddesi;
- d.) Üçüncü ülkelerle işbirliği amacıyla Avrupa Toplulukları genel bütçesinden finanse edilen hizmet, tedarik ve yapım işleri sözleşmeleriyle ilgili kural ve usulleri belirleyen C (2007) 2034 sayılı ve 24 Mayıs 2007 tarihli Komisyon Kararı;

e.) Komisyon ile Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanan Çerçeve Anlaşma.

Madde 45

Hibeler

Program kapsamında Topluluk fonlarından ortak finanse edilen hibelerin verilmesi, aşağıdaki düzenlemelerde yer alan hükümlere tabidir:

- a) Avrupa Topluluklarının genel bütçesine uygulanacak Mali Tüzük hakkında 25 Haziran 2002 tarihli ve (AT, Euratom) 1605/2002 sayılı Konsey Tüzüğü (ve bu Tüzüğün özellikle 108 ila 120., 169. ve 169a maddeleri);
- b) Yukarıda belirtilen Mali Tüzüğün uygulanmasına ilişkin ayrıntılı kuralları belirleyen 23 Aralık 2002 tarihli ve (AT, Euratom) 2342/2002 sayılı Konsey Tüzüğü (ve bu Tüzüğün özellikle 160 ila 184a ve 253. maddeleri);
- c) Katılım Öncesi Yardım Aracını (IPA) tesis eden (AT) 1085/2006 sayılı ve 17 Temmuz 2006 tarihli Konsey Tüzüğü ve bu Tüzüğün özellikle 19. maddesi;
- d) Üçüncü ülkelerle işbirliği amacıyla Avrupa Toplulukları genel bütçesinden finanse edilen hizmet, tedarik ve yapım işleri sözleşmeleriyle ilgili kural ve usulleri belirleyen C (2007) 2034 sayılı ve 24 Mayıs 2007 tarihli Komisyon Kararı;
- e) Komisyon ile Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanan Çerçeve Anlaşma

Madde 46

Sözleşme Usulleri

1. Bu maddenin 2. ve 3. fıkralarında belirtilenler hariç olmak üzere veya Komisyon aksini kabul etmemişse, mal alımı, yapım işleri ve hizmet alımı sözleşmeleri ve hibelerin verilmesi usulüne ilişkin kılavuz ilkeler ve standart belgeler, “Avrupa Topluluğu dış yardım Sözleşme Usulleri Uygulama Kılavuzu” ve eklerinde belirtilenlerdir.

2. 1. fıkraya bakılmaksızın, yapım işleri sözleşmelerinde kullanılacak genel sözleşme şartları, istenen yapım işinin türüne uygun şekilde Uluslararası Müşavir Mühendisler Federasyonu (FIDIC) tarafından yayımlananlardır (en son versiyon).

3. Tüm yapım işleri sözleşmeleri, bağımsız bir kontrol mühendisinin görevlendirilmesi suretiyle yürütülmelidir Kontrol mühendislerinin seçimine ilişkin sözleşme usulleri, rekabeti gereğinden fazla sınırlayan ve ulaşılmaması istenen hedeflerle orantılı olmayan seçim kriterlerini içermez. Herhangi bir Sözleşme Şartına ilişkin deneyim, mesleki nitelik bakımından elenme şartı değildir.

4. Küçük ölçekli yapım işleri sözleşmeleri, FIDIC'in küçük (değer bakımından) yapım işleri sözleşmelerine ilişkin Kısa Sözleşme Formunun kullanılmasını gerekli kılabilir. Ancak, bu durumda, kontrol mühendisi zorunluluğundan vazgeçilmesi için Komisyon servislerinden önceden özel onay alınması zorunludur.

Madde 47

Hizmet Alımı, Yapım İşleri ve Mal Alımı Sözleşmelerinin İfası için Uygun Maliyetler

Program kapsamında öngörülen operasyon, proje ve faaliyetlerin yerine getirilmesini sağlayan hizmet alımı, yapım işleri ve mal alımı sözleşmeleri, sözleşmenin uygulanması bakımından doğrudan ilgili ve kesinlikle gerekli olması şartıyla, ilgili mesleki standartlar ve uygulamalar uyarınca bir sözleşmenin normal ifasının bir parçasını oluşturan tüm gerekli maddi girdilerini kapsayabilir. Bu girdiler, diğerlerinin yanı sıra, *sahanın* hazırlanmasını, ofis alanının sağlanmasını, yükleniciye ait olan veya işin ifası için satın alınan tesis ve ekipman harcamalarını içerebilir.

Madde 48

Menşe Kuralları

İhalelere katılım, hibe sözleşmeleri ve Program kapsamında IPA kaynaklarından finanse edilen bir sözleşme ile satın alınan mal ve malzemenin menşei ile ilgili kurallar IPA Çerçeve Tüzüğü'nün 19 uncu maddesinde belirtildiği şekildedir. Bu kurallardan sapmalar, yukarıda belirtilen Çerçeve Tüzüğü'nün 19(6) maddesinde yer alan hükümler uyarınca Komisyon'un ön iznine tabidir.

BÖLÜM VIII – PROGRAMIN UYGULANMASI

Madde 49

Ulusal Kamu Kuruluşları Dışındaki Nihai Yararlanıcılar Tarafından Operasyonların Seçimi

1. IPA Uygulama Tüzüğü'nün 158. maddesi uyarınca, büyük proje olmayan ve ulusal kamu kuruluşları dışındaki nihai yararlanıcılar tarafından gerçekleştirilen tüm operasyonlar, teklif çağrılarını vasıtasıyla seçilir. Seçim kriterleri, Program Otoritesince belirlenir ve teklif çağrılarınıyla birlikte yayımlanır.

2. Program Otoritesi her bir teklif çağrısı için, teklifleri inceleyen, seçen ve sonuçları Program Otoritesine önermek üzere bir seçim komitesi oluşturur.

Program Otoritesi, seçim usulünün sonuçlarını onaylayıp onaylamayacağına karar verir ve bu kararının gerekçelerini açıklar.

Seçim komitesinin oluşumu ve işleyiş şekli bu Anlaşmanın Ek XI' inde belirlenmiştir.

Madde 50
Operasyonların Seçimine İlişkin Genel İlkeler

1. Aşağıdaki operasyon grupları veya kategorileri, Sektörel İzleme Komitesinin önceden bilgilendirilmesi ve Komisyon servislerinin kabul etmesi halinde teklif çağrısı yapılmadan seçilebilir.

- a) Ulusal kamu kuruluşları tarafından başlatılan veya başlatılıp uygulanan operasyonlar, yani
  - merkezi idarenin bir parçasını oluşturan kamu kuruluşları;
  - kamusal yönetim görevlerini yerine getiren merkezi idare birimleri;
  - devlet tarafından veya devlet adına faaliyet gösteren kamu kurumları tarafından kamu hukuku uyarınca kurulmuş olan, özel yetki alanlarına ilişkin olarak ve bu çerçevede, yararlanıcı ülkenin tamamında faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları;
  - ulusal veya uluslararası kamu kuruluşları veya görevlerinin mahiyetine göre yeterli teminatı vermeleri şartıyla yararlanıcı ülkenin tamamında kamu hizmeti görevi yürüten, özel hukuka tâbi kuruluşlar.
- b) Katkı yapma ilkesine tamamen uyulduğunun kanıtlanması şartıyla, ulusal kamu kuruluşları tarafından uygulanan ve mevcut ulusal tedbirler için ortak finansman sağlayan operasyonlar;
- c) Programın uygulamasının erken başlatılmasına imkan sağlamak amacıyla, bu Finansman Anlaşmasının yürürlüğe girmesinden önce, seçilen ve uygulanmak üzere hazırlanan operasyonlar.

2. Komisyon tarafından onaylanan Operasyonel Programın büyük projeler endikatif listesinde yer alan veya başka şekilde daha sonra Program Otoritesi tarafından önerilebilecek ve Komisyon tarafından karara bağlanacak olan büyük projeler de teklif çağrısı yapılmadan seçilebilir.

3. Bu maddenin 1. ve 2. fıkraları kapsamına girmeyen operasyonlar, çok çeşitli potansiyel alıcıların söz konusu olduğu ilgili durumlarda ve bu Finansman Anlaşmasının 2(2) maddesinde belirtilen orantılılık ilkesi dikkate alınarak teklif çağrısı yapılmak suretiyle seçilir. Teklif çağrıları, Program dönemi boyunca uygulanabilen ve sağlanan fonları tamamen absorbe edecek operasyonların daimi akışının hazırlanmasına olanak tanıyacak şekilde düzenlenmelidir. Bu doğrultuda, Program Otoritesi, Programın operasyonel ve mali yönetim ihtiyaçlarına uygun olarak teklif çağrılarının yer aldığı zaman çizelgesini düzenler.

4. Seçim usulleri, şeffaflık, eşit muamele ve ayrımcılık yapmama ilkelerini karşılar. Bu usuller, çıkar çatışmasını önler, paydaşların katılımını ve kamunun bilgiye erişimini temin eder.
5. IPA Uygulama Tüzüğü'nün 167(4)(a) maddesi uyarınca, Sektörel İzleme Komitesi, operasyonların seçimine ilişkin genel kriterleri, bu Finansman Anlaşmasının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde değerlendirip onaylar ve programlama ihtiyaçlarına göre bu kriterlerde yapılacak her türlü revizyonu onaylar.
6. Program Otoritesi, finanse edilecek operasyonların Program için öngörülen kriter ve mekanizmalara uygun olarak seçilmesini, ve onaylanmasını ve ayrıca operasyonların ilgili Topluluk kurallarına ve ulusal kurallara uygun olmasını temin eder.
7. Gerektiğinde, Program Otoritesi, operasyonların seçiminde kendisine tavsiyede bulunabilecek bir seçim komitesi tarafından desteklenir. Bununla birlikte, operasyonların onayına ilişkin nihai karar, Program Otoritesi tarafından Komisyon servisleri ile istişare edilerek verilir.

Madde 51

Uygun Faaliyetler ve Yararlanıcılar

1. Yararlanıcı, Program kapsamında finanse edilmek üzere seçilen tüm faaliyetlerin, her bir tedbir bakımından, beklenen çıktı ve sonuçların elde edilmesine olumlu katkı sağlamasını temin eder.
2. Programda yer alan her bir tedbir kapsamında, sadece, özel olarak tespit edilen nihai yararlanıcılar veya kategoriler veya gruplar dikkate alınır. Programda yer alan her bir tedbir kapsamında özel olarak öngörülmemen operasyonların nihai yararlanıcılar tarafından finanse edilmesi, ancak, Komisyon servisleri ile önceden istişare edilmesinden ve bu servislerin onaylamasından sonra söz konusu olur.
3. Program çerçevesinde finanse edilen her bir operasyon, Program Otoritesi ile yardımın son alıcısı arasında imzalanan bir anlaşma kapsamında düzenlenir.

Madde 52

Operasyon Tanımlama Belgesi

1. Program Otoritesi, Program kapsamında Topluluk ortak finansmanı için seçilen her bir operasyon için operasyon tanımlama belgesi oluşturur.
2. Operasyon tanımlama belgesi, diğer unsurların yanı sıra aşağıdakileri de kapsar:
  - operasyonun ve uygulanmasından sorumlu kuruluşun tanımlanması;

- operasyonun kısa bir açıklaması ve Programa uygunluğunun gösterilmesi;
- uygulamaya ilişkin düzenlemeler, riskler ve varsayımlar;
- yatay konulara sağlanması beklenen katkılar da dâhil olmak üzere, beklenen çıktılar, sonuçlar ve etkiler;
- diğer IPA programları ile bağlantıları;
- finansman düzenlemeleri ve tahmini bütçe ve
- ihale ve sözleşmeler için öngörülen usuller.

Operasyon Tanımlama Belgesi şablonu Ek X’da yer almaktadır.

3. Program Otoritesi, operasyon tanımlama belgesinin bir suretini bilgi için Komisyon'a gönderir.

4. Projelerin, bu Anlaşmanın 53. maddesinde düzenlenen büyük projeler tanımı kapsamında olması halinde veya projenin niteliği bunu gerektirdiğinde, bu maddede düzenlenen şartlar, bu Anlaşmanın Ek VIII’inde yer alan şablona uygun olarak başvuru formlarının hazırlanması suretiyle yerine getirilir.

BÖLÜM IX – BÜYÜK PROJELER

Madde 53 Spesifik Kurallar

IPA Uygulama Tüzüğü’nün 157. maddesi uyarınca büyük proje, bir dizi çalışma, faaliyet veya hizmeti kapsayan, kendi içinde açık olarak tanımlanmış hedefleri içeren, tam ekonomik veya teknik nitelikte belirli ve bölünemez bir görevi gerçekleştirme amacını taşıyan ve toplam maliyeti 10 milyon avro’nun üzerinde olan projedir.

Madde 54 Büyük Proje Başvuruları

1. Büyük projeler, Program Otoritesi tarafından, onaylanmak üzere Komisyon’a sunulur. Projenin onaylandığı Kararda, öncelik alanına ilişkin ortak finansman oranının uygulanacağı uygun harcama ve fiziki hedef tanımlanır. Bunu müteakip, Yararlanıcı ile, projeye özgü münferit unsurları ve şartları belirleyen iki taraflı bir anlaşma yapılır.

2. IPA Uygulama Tüzüğü’nün 157. maddesi uyarınca, büyük proje finansman başvurusunda en az aşağıdaki bilgiler yer alır:

- a.) uygulamadan sorumlu kuruluşa ilişkin bilgi,
  - b.) yatırımın mahiyetine ilişkin bilgi ve mali hacminin ve yerinin tanımı,
  - c.) fizibilite çalışmalarının sonuçları,
  - d.) proje için uygulama zaman çizelgesi,
  - e.) Projenin genel sosyoekonomik etkisine ilişkin olarak fayda maliyet analizine dayanan ve bir risk değerlendirmesi içeren bir değerlendirme; ilgili sektör ve yararlanıcı ülkenin sosyoekonomik durumu üzerindeki etkiye ve proje çerçevesinde faaliyetlerin bir üye ülkedeki bir bölgeden başka bir bölgeye aktarılmasının gerekli olması durumunda bu bölgedeki sosyoekonomik etkiye ilişkin bir değerlendirme. Analiz için kabul edilen metodoloji, Bölgesel Politikalar Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan, muhtelif zamanlarda yapılmış değişiklikleriyle “*Büyük Projelerin Fayda Maliyet Analizi Rehberi*” ve ayrıca “*Fayda -Maliyet-Analizi Metodolojisi Rehberi, 4 no’lu Çalışma Belgesi*” ne uygun olmalıdır;
  - f.) 85/337/AET sayılı Direktife uygun olarak, bütün kamu istişare prosedürlerinin sonuçlarını da içeren, bir çevresel etki değerlendirmesi. Proje başvurusuna, ÇED incelemesi yapan otoritenin kararlarının teknik olmayan özeti eklenir.
  - g.) Beklenen toplam mali katkıları, planlanan IPA katkısını ve diğer Topluluk finansmanı ile dış finansmanı gösteren finansman planı. Finansman planında, bir mali uygulanabilirlik analiziyle gerekli IPA hibe katkısı gösterilir.
3. Büyük Proje finansman başvuruları, sektör için uygun büyük proje başvuru formu (bakınız Ek VIII) doldurulmak suretiyle Komisyon’a sunulur. 2. fıkrada istenen bilgilerin yanı sıra standart proje başvuru formunda istenen tüm ilave bilgiler sağlanmalıdır.

Madde 55

İki Taraflı Proje Anlaşması

54(1) maddesinde belirtilen büyük projelere ait iki taraflı anlaşmalar en az aşağıdaki bilgileri kapsamalıdır:

- a.) proje adı ve CCI numarası;
- b.) proje yeri tanımı;
- c.) gerektiğinde münferit bileşenlere dağılımını içerecek şekilde projenin tam açıklaması;
- d.) proje başvurusundan sorumlu makam, uygulamadan sorumlu birim, sözleşme makamı, nihai yararlanıcı ve son alıcıya ilişkin ayrıntılı bilgiler;

- e.) projede yer alan IFI veya diğer donörlere ilişkin ayrıntılı bilgiler;
- f.) spesifik proje hedefleri;
- g.) ekonomik ve sosyal fayda maliyet analizi ana sonuçlarının bir özeti;
- h.) mali analizin bir özeti;
- i.) çevresel etki değerlendirmesi temel bulgularının bir özeti;
- j.) projenin tahmini toplam değerinin yanı sıra projenin münferit unsurlarının değerinin endikatif dağılımı;
- k.) Uygun olan ve uygun olmayan toplam tahmini proje maliyetleri, bu Anlaşmanın 17(2) maddesinde yer alan hüküm çerçevesinde toplam kamu harcaması, Topluluk mali katkısı ve toplam kamu harcamasına uygulanabilen ortak finansman oranı;
- l.) proje ile ilgili spesifik şartlar;
- m.) açılacak ihalelerin spesifik tür ve tahmini değerlerini gösteren endikatif ihale takvimi ve IFI'lerle paralel ortak finansman yapılması durumunda, IFI'ler tarafından finanse edilecek sözleşmelerin tanımı ile birlikte ihale prosedürünün başlangıç tarihi;
- n.) endikatif uygulama takvimi;
- o.) proje amaçlarının gerçekleştirildiğini kanıtlayacak kilit göstergelerin endikatif listesi;
- p.) harcama uygunluğunun başlangıç tarihi.

İki Taraflı Proje Anlaşması şablonu Ek IX'da yer almaktadır.

Madde 56
Büyük Proje Değişiklikleri

Onaylanan büyük projelerde yapılacak değişiklikler İki Taraflı Proje Anlaşmasında belirlenen sınırlama ve şartlara tabidir.

BÖLÜM X – (Uygulanamaz)

(Uygulanamaz)

(Uygulanamaz)

(Uygulanamaz)

(Uygulanamaz)

BÖLÜM XI – MALİ YÖNETİM

Madde 61

Muhasebe ve Raporlamada Şeffaflık

Yararlanıcı, Programın ilgili olduğu operasyon için, operasyonların yönetim ve uygulamasında yer alan tüm kamu kuruluşlarının veya özel kuruluşların, Topluluk ve ulusal kontrol otoritelerinin harcamayı doğrulamasını kolaylaştıracak ilgili tüm işlemler için yeterli bir muhasebe kodifikasyonu ya da ayrı bir muhasebe sistemi tutmasını temin eder. Bu kuruluşlar, tüm harcamanın ilgili operasyon veya projeye doğru şekilde dâhil edilmesini temin etmelidirler.

Madde 62

Banka Hesabı

1. Çerçeve Anlaşmanın A Ekinin 5. maddesi uyarınca, Komisyon tarafından yapılan tüm ödemeler, Yararlanıcı adına ve Ulusal Fon'un sorumluluğunda bir mali kurum veya hazine nezdinde Ulusal Fon tarafından açılan ve faiz getiren bir avro hesabına yapılır.
2. Program kapsamında Komisyon'dan yapılan ödemelerin tahsili için kullanılacak hesap, Ulusal Fon başkanı tarafından Komisyon'a Finansman Anlaşmasının imzalanmasından itibaren en geç 15 gün içinde bildirilir.
3. Bu hesap, münhasıran, bu Anlaşma kapsamındaki Program ile ilgili işlemler için kullanılır.
4. Komisyon'dan fonların talep edilmesinde ve fonların bu hesaptan Program Otoritesine veya Program Otoritesince belirtilen bir nihai yararlanıcıya aktarılmasına izin verilmesinde tek yetkili Ulusal Fon Başkanıdır.
5. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Ulusal Fon veya Program Otoritesi akreditasyonunun askıya alınması veya geri çekilmesi halinde ve Komisyon tarafından yönetim yetkilerinin devrinin geri çekilmesi veya askıya alınması halinde, bu hesap bloke edilir ve Komisyon, fonların Yararlanıcıya aktarılmasını durdurur. Bu durumda ve akreditasyonun yeniden verilmesine kadar, bu hesaptan yapılan hiçbir ödeme Topluluk finansmanı için uygun kabul edilemez.

Madde 63

Komisyon Tarafından Yapılan Ödemeler

1. Finansman Anlaşması hükümlerine uygun olarak sadece Program kapsamında verilen yardım, Topluluk ortak finansmanına tabidir.
2. IPA Uygulama Tüzüğü'nün 40. ve 160. maddelerinde yer alan hükümler uyarınca, Program kapsamında Komisyon tarafından yapılan ödemelere aşağıdaki hükümler uygulanır:
  - a.) Topluluk katkısına ilişkin olarak Komisyon tarafından yapılan ödeme, mevcut fonların limitleri dâhilinde ve öncelik alanı düzeyindeki Mali Plana göre yapılır.
  - b.) Ödemeler, ön finansman, ara ödeme ve son bakiye ödemesi şeklinde yapılır.
  - c.) Yararlanıcı, Programla bağlantılı olarak, ilgili mali yıla ve takip eden mali yıla ait muhtemel ödeme başvurularına ilişkin tahminini, her yılın 28 Şubat tarihine kadar Komisyon'a gönderir. Komisyon servisleri, gerektiğinde tahminin güncellenmesini talep edebilir.
  - d.) Komisyon ile ulusal makamlar arasındaki mali işlemlere ve Programla ilgili birimlere ilişkin bilgi alışverişi, gerektiğinde, Komisyon tarafından yönetilen "SFC sistemi" üzerinden, elektronik araçlarla yapılır. "SFC sistemi", Yararlanıcı tarafından tam erişilebilir oluncaya kadar, mali işlemlerle ilgili bilgiler, hem normal kelime ve veri işleme dosyaları kullanmak suretiyle elektronik araçlarla hem de Ek II ve Ek XVI'da gösterilen örneğe uygun olarak basılı şekildeki imzalı orijinal belgelerle birlikte gönderilebilir.
  - e.) Ön finansman ve ara ödemelerin kombine toplamı, Ek I'deki mali tabloda belirtildiği üzere, Topluluk katkısının % 90'ını geçemez.
  - f.) (e) bendinde belirtilen tavana ulaşıldığında, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, geri alınan miktara ilişkin bilginin yanı sıra tasdikli harcama beyannamelerini Komisyon'a iletmeye devam eder.
  - g.) Tasdikli harcama beyannamelerinde, ödeme başvurularında ve uygulama raporlarında yer alan harcamalardaki tutarlar avro cinsinden ifade edilir. Yararlanıcı, ulusal para cinsinden ödenmesi gereken harcama tutarlarını, bu Anlaşmanın 70. maddesi uyarınca hesaplanan aylık avro muhasebe oranını kullanarak avroya dönüştürür;
  - h.) Komisyon tarafından Ulusal Fona yapılan ödemeler bu Anlaşmanın 62. maddesinde belirtilen avro hesabına yapılır.
  - i.) Nihai yararlanıcının, tedbirin ilgili önceliği için mali işlemleri yapmaya akredite edilmesi durumunda, Yararlanıcı, nihai yararlanıcıların, kamu katkısının toplam tutarını zamanında ve eksiksiz almasını temin eder. Nihai yararlanıcılar için bu tutarları azaltan hiçbir spesifik vergi veya eş etkili başka bir vergi alınmaz. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Ulusal Fon ve Program Otoritesi, nihai yararlanıcılar

tarafından (ve nihai yararlanıcılardan yardımın alıcısına) yapılan ödeme taleplerinin zamanında işleme konulmasını temin eder;

- j.) Harcama, sadece nihai yararlanıcı tarafından yapılması ve ödenmesi halinde Topluluk finansmanı ile karşılanabilir.
- k.) Nihai yararlanıcılar tarafından karşılanan harcama, alınan faturalar veya eş değerde ispatlayıcı muhasebe belgeleriyle veya ilgili diğer belgelerle doğrulanır.
- l.) Harcama, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından tasdiklenmek zorundadır.
- m.) Belli bir döneme ilişkin olarak bildirilen harcamada, önceki ödeme başvurusuyla ilgili olarak bildirilen verilere ilişkin düzeltmeler yer alabilir. Bu düzeltmeler, Komisyon'a bildirilmelidir.

Madde 64 *Ön Finansman*

1. Bir ön finansman ödemesinin Ulusal Fona yapılmasına ilişkin bir ödeme başvurusunun Komisyon tarafından onaylanması için IPA Uygulama Tüzüğü'nün 42(1) maddesinde belirtilen aşağıdaki asgari şartlar yerine getirilmelidir:

- a.) Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin ilgili avro hesabının açıldığını Komisyon'a bildirmiş olması;
- b.) Yetkili akreditasyon görevlisi ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından verilen akreditasyonların yürürlükte olması ve Komisyon tarafından verilen yönetim devrinin geçerliliğini sürdürmesi ve
- c.) Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmiş olması.

2. Ön finansman ödemeleri, Programın ilk üç yılı için Topluluk katkısının %30'u tutarında olur. Gerektiğinde ve bütçenin elverişliliği dikkate alınarak ön finansman iki taksit şeklinde gerçekleştirilebilir.

3. Ön finansman olarak ödenen toplam tutar, bu tutarın ilk ödendiği tarihten sonraki 15 ay içinde ilgili program için hiçbir ödeme başvurusu gönderilmemesi halinde Komisyon'a tahakkuk eden tüm faizi ile birlikte geri ödenir. Programa yönelik Topluluk katkısı bu tür geri ödemelerden etkilenmez.

4. Toplam ön finansman tutarı, en geç Program sona erdiğinde ödenmiş olmalıdır. Program süresi boyunca Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, ön finansman ödemesini yalnızca, Topluluğun, bu Anlaşma uyarınca finanse edilmesi uygun olan harcama için yaptığı katkıyı finanse etmek için kullanır.

5. Ön finansman tutarı, operasyonların ön finansmanı ve nihai yararlanıcılar tarafından yapılan ve bildirilen ve Ulusal Fon tarafından kabul edilen harcamanın geri ödenmesi için kullanılabilir.

Madde 65
Faiz Mülkiyeti

Programa özel avro hesabı üzerinden kazanılan her türlü faiz Yararlanıcıya ait olur ve Yararlanıcının Programa ulusal kamu katkısı şeklindeki kaynağı olarak değerlendirilerek münhasıran ilgili Operasyonel Programa eklenir. Faiz, her bir ödeme bildiriyle birlikte ve Operasyonel Programının nihai kapanışında Komisyon'a bildirilir.

Madde 66
Ödeme Başvuruları

1. Ödeme başvuruları, bu maddede ve bu Anlaşmanın 67. maddesinde belirtilen tüm şartların yerine getirildiğini kanıtlar.

2. Ödeme başvuruları, Ek II (ara ödemeler) ve Ek XVI (nihai ödeme)'de belirtilen örneklere göre düzenlenir.

3. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Komisyon'a, her bir ödeme başvurusu ile birlikte aşağıdakileri gönderir:

a.) Bildirilen harcamaların ilgili Topluluk kurallarına ve ulusal kurallara uygunluğunu ve Programa uygulanabilir kriterler uyarınca fon sağlanması için seçilen ve ilgili Topluluk kurallarına ve ulusal kurallara göre yapılan operasyonlardan kaynaklandığını ve harcama beyannamesinin doğru olduğunu, güvenilir muhasebe sistemlerine dayandığını ve alınan faturalar veya eş değerde ispatlayıcı muhasebe belgeleriyle veya ilgili diğer belgelerle doğrulanabileceğini belgeleyen, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından imzalanmış bir harcama belgesi;

b.) Öncelik alanı ve tedbir itibarıyla düzenlenmiş tasdikli bir harcama beyannamesi;

c.) IPA Tüzüğü kapsamındaki katkı, ulusal kamu katkısı ve ilgili olduğunda özel sektör katkısı da dâhil olmak üzere, tedbir ve bu tedbire karşılık gelen harcamalar itibarıyla bilgisayar ortamında hazırlanmış operasyonlar listesi;

d.) Bir operasyon için Topluluk katkısının tamamının veya bir kısmının iptalini takiben geri alınabilir tutarlara ilişkin detaylar;

e.) Bu beynamede atıf yapılan en son borç tarihi itibarıyla bileşene özel avro hesabındaki Topluluk fonunun miktarı ve alınan faiz;

f.) Bu Anlaşmanın 18. maddesine göre hesaplanan kazanılmış gelirler;

g.) Bu Anlaşmanın 67(4), 68(2) ve 76. maddesinde yer alan hükümlere göre yapılan tüm düzeltmeler.

4. Bu Anlaşmanın 72. maddesi uyarınca ödemelerin durdurulması halinde, ödeme başvurusu kabul edilmez.

5. Bu maddenin 2. fıkrasında ve bu Anlaşmanın 67. maddesinde belirtilen şartları karşılamayan ödeme başvurusu Komisyon tarafından kabul edilemez olarak değerlendirilir ve bu Anlaşmanın hiçbir hükmü kapsamında dikkate alınmaz.

Madde 67 Ara Ödemeler

1. Bir ara ödemeye ilgili ödeme başvurusunun Komisyon servislerince onaylanabilmesi için yerine getirilmesi gereken asgari şartlar aşağıdaki gibidir:

- a.) Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin, ödeme başvurusu ile birlikte Komisyon'a bu Anlaşmanın 66(3) maddesinde belirtilenleri göndermiş olması;
- b.) Bu Anlaşmanın 17(3) maddesinde belirtilen her bir öncelik alanı altında Topluluk yardımıyla ilgili tavan rakamlara uyulması;
- c.) Bu Anlaşmanın 85. maddesinde belirtildiği şekilde sektörel yıllık uygulama raporlarının, en son tarihli olanı da dâhil olmak üzere, Komisyon'a gönderilmiş olması;
- d.) Denetim Otoritesinin IPA Uygulama Tüzüğü'nün 29(2)(b) maddesinin birinci ve ikinci tireleri uyarınca, en son tarihli yıllık denetim faaliyet raporunu ve yönetim ve kontrol sistemlerinin IPA Uygulama Tüzüğü şartları ile bu Anlaşmada belirtilen şartlara uygunluğuna dair görüşünü Komisyon'a göndermiş olması;
- e.) Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından verilen akreditasyonların yürürlükte olması ve Komisyon tarafından devredilen yönetimin geçerliliğini sürdürmesi.

2. Ulusal Fon, Operasyonel Program kapsamındaki ara ödeme başvurularının yılda en az üç kez Komisyon'a gönderilmesini sağlar. Belirli bir yıl içinde Komisyon tarafından yapılacak bir ödeme için ödeme başvurusu, söz konusu yılın en geç 31 Ekim tarihinde sunulur.

3. Taahhüdün otomatik olarak kaldırılmasının önlenmesi için gereken harcama seviyesinin karşılanması amacıyla, ödeme başvuruları, her yılın 31 Aralık tarihine kadar, söz konusu tarih itibarıyla Komisyon'a iletildiklerini gösteren yeterli kanıtla birlikte olması

şartıyla (posta damgası veya diğer eşdeğer kanıt), Komisyon'a gönderilebilir. Ödeme, bu Anlaşmanın 71. maddesinde belirtilen takvime göre yapılır.

4. 1. fıkrada belirtilen koşullardan biri veya daha fazlası yerine getirilmezse, Yararlanıcı, ödeme yapılmadan önce, Komisyon servisleri tarafından talep edildiğinde ve söz konusu servislerce belirlenen takvime göre bu durumu düzeltmek için gerekli adımları atar.

5. Uygulanabilir kurallara uyulmadığı veya Topluluk fonlarının uygunsuz biçimde kullanıldığı anlaşılırsa, Komisyon bu Anlaşmanın 71. ve 72. maddelerinde yer alan hükümler uyarınca Yararlanıcıya yaptığı ara ödemeleri düşürebilir, ödemeleri geçici olarak kesebilir veya askıya alabilir. Söz konusu durumlardan birisinin oluşması halinde Komisyon servisleri, Yararlanıcıyı bu doğrultuda bilgilendirir.

Madde 68 *Ödemelerin Hesaplanması*

1. Ödemeler, Topluluğun her bir öncelik alanına ekli azami Topluluk katkısına tabi olarak, Topluluğun ilgili operasyonların finansmanına katkısı esas alınarak Ek I'deki Mali Planda her bir öncelik alanı için belirlenen ortak finansman oranının uygun harcamaya uygulanmasıyla elde edilen meblağı geçmeyecek şekilde hesaplanır.

2. Bu Anlaşmanın 76. maddesi uyarınca yapılan mali düzenlemelerden kaynaklanan ve Program için tekrar kullanılabilir tutarlar, bir sonraki bildirim tarihinde Topluluk katkısı meblağına eklenir veya bu meblağdan mahsup edilir.

3. Bu Anlaşmanın 63(2)€ maddesinde öngörülen, harcama bildirimleri ortak toplamının, belirli bir öncelik alanı için planlanmış olan toplamı aştığı %90'lık tavan oranına hanel getirmeksizin, ödenecek miktar, yürürlükteki mali planda o öncelik alanı için planlanmış olan miktarla sınırlanır. Düzeltilmiş bir mali planın Yararlanıcı tarafından verilmesi ve Komisyon tarafından kabul edilmesi şartı ile bu sınırlama sonucunda dışarıda bırakılan harcama, takip eden bir harcama bildiriminde dikkate alınabilir.

Madde 69 *Nihai Bakiyenin Ödenmesi*

1. Mali Tüzüğün 166(3)(b) maddesine göre harcama bildirimlerinin Program uyarınca Komisyon'a son verilme tarihi 31 Aralık 2018'dir.

2. Komisyon'un nihai bakiyenin ödenmesine ilişkin başvuruyu onaylaması için gereken asgari şartlar aşağıdaki gibidir:

- a.) Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin, nihai ödeme başvurusunu, bu Anlaşmanın 66. maddesinde belirtilenlerle birlikte, Komisyon'a göndermiş olması;

- b.) Program Otoritesinin bu Anlaşmanın 102. maddesinde belirtildiği şekilde Programa ait sektörel nihai raporunu Komisyon'a göndermiş olması;
- c.) Denetim Otoritesinin, Çerçeve Anlaşmasının Ek A'sında yer alan 7 (c) fıkrasına göre, bir nihai faaliyet raporu ile desteklenen nihai harcama beyannamesine dair görüşünü Komisyon'a göndermiş olması;
- d.) Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından verilen akreditasyonların yürürlükte olması ve Komisyon tarafından devredilen yönetimin geçerliliğini sürdürmesi.

3. Komisyon, 2.c fıkrasında bahsedilen Denetim Otoritesi görüşünün içeriğine dair ulaştığı sonuçlar hakkında Yararlanıcıyı bilgilendirir. Bu görüş, alınış tarihinden itibaren beş ay içinde Komisyon tarafından bir görüş bildirilmemesi halinde Komisyon tarafından kabul edilmiş sayılır.

4. 2. fıkrada belirtilen şartlara ilaveten, bu Anlaşmanın 67. maddesinde yer alan hükümler de geçerlidir.

5. Yararlanıcı, bu Anlaşmanın 104. maddesinde belirtildiği gibi, belgelerin muhafazası ile ilgili şartlara tamamen uyulmasını temin eder. Bu konuda, Yararlanıcı, belgelerin muhafazası ile ilgili şartların takibini mümkün kılan bir sistem kurar, sorumlu birimi belirler ve sorumlulukların bu birime devredilmesi ile ilgili uygulama düzenlemeleri konusunda Komisyon'u bilgilendirir.

Madde 70 *Döviz Kuru*

Avro ile ulusal veya bir başka para birimi arasındaki dönüştürme, avronun muhasebeye esas aylık döviz kuru kullanılarak yapılır. Muhasebeye esas aylık döviz kuru, Komisyonun, harcamanın Program Otoritesinin hesaplarına kaydedildiği aya veya geri alınması durumunda geri alımın yapıldığı aya ilişkin olarak, <http://ec.europa.eu/budget/infoureuro/> internet sitesinde yayımlandığı döviz kurudur. Spesifik bir ay için bir oran yayımlanmaması halinde, en son yayımlandığı aydaki oran kullanılır.

Madde 71 *Ödeme Son Tarihleri ve Ödemelerin Durdurulması*

1. 3. fıkrada aksi belirtilmedikçe, mevcut fonlara bağlı olarak Komisyon, bu Anlaşmanın 66. ve 67. maddelerinde bahsedilen tüm şartları karşılayan bir ödeme başvurusunun Komisyon'a kaydedildiği tarihten itibaren en geç iki ay içerisinde ara ödemeyi yapar.

2. Ara ödemeler kapsamında talep edilen tutarların bu Anlaşmanın 64. maddesine göre önceden finanse edildiği dikkate alınarak, daha uzun sürede gerçekleştirilen ödemeler, faiz ödemesi doğurmaz.

3. 1. fıkrada belirtilen ödeme son tarihi, aşağıdaki hallerde Mali Tüzük kapsamında Komisyon'u temsil eden bir yetkilendirme görevlisi aracılığıyla durdurulabilir:

- a.) Bir ulusal veya Topluluk denetim organının raporunda yönetim ve kontrol sistemlerinin işleyişinde önemli bir eksiklik olduğuna yönelik kanıt varsa ya da
- b.) Komisyon'da görevlendirilen bir yetkilendirme görevlisi, onaylı bir harcama beyannamesindeki harcamanın, henüz düzeltilmemiş önemli bir usulsüzlükle ilişkili olduğuna dair uyarıda bulunan bilginin, dikkatine sunulmasının ardından ilave doğrulama çalışmaları yapmak zorundaysa ya da
- c.) Harcama beyannamesinde yer alan bilgiyle ilgili açıklama yapılmasına ihtiyaç duyuluyorsa.

Ulusal IPA Koordinatörü ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, durdurma gerekçeleri hakkında derhal bilgilendirilir. Durdurma işlemi, Yararlanıcı tarafından kusur, usulsüzlük veya belirsizliğin giderilmesi için gerekli tedbirler alınır alınmaz sona erdirilir.

Madde 72

Ödemelerin Askıya Alınması

1. 71. maddesinde yer alan hükümlere bakılmaksızın, ödemeler aşağıdaki durumlardan birisinin ortaya çıkması durumunda Komisyon tarafından tümüyle veya kısmen askıya alınabilir:

- a.) Programın yönetim ve kontrol sisteminde, ödemelerin onaylanması işleminin güvenilirliğini etkileyen ve düzeltici tedbirlerin alınmamış olduğunu gösteren ciddi bir sorun varsa ya da
- b.) Onaylı harcama beyanındaki harcamanın düzeltilmemiş önemli bir usulsüzlük ile ilişkili olması halinde ya da
- c.) Harcama beyannamesindeki bilgilere ilişkin açıklamalara ihtiyaç duyulması halinde.

2. 1. fıkraya ilaveten, aşağıdaki durumlar, ödemelerin Komisyon tarafından askıya alınmasına sebep olabilir:

- a.) Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve/veya Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından verilen akreditasyonların askıya alınması veya geri alınması halinde;

- b.) Komisyon tarafından alınan yönetimin devri kararının askıya alınması veya geri çekilmesi halinde;
  - c.) En son yıllık denetim faaliyet raporlarının ve denetim görüşlerinin Çerçeve Anlaşmasının 18. maddesine uygun olarak Komisyona zamanında gönderilmemiş olması halinde;
  - d.) Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin Çerçeve Anlaşmasının 17. maddesinde belirtilen yıllık güvence beyanlarını, en sonuncusunu da içerecek şekilde, Komisyon'a zamanında göndermemiş olması halinde.
3. Bu maddenin 1. ve 2. fıkrası uyarınca Komisyon askıya alma kararını vermeden önceki 2 aylık süre içinde, Yararlanıcıya görüşlerini sunma fırsatı verilir.
4. Yararlanıcı, bu maddenin 1. ve 2. fıkrasında belirtilen kusuru, usulsüzlüğü veya belirsizliği gidermek için gerekli önlemleri aldığı anda Komisyon askıya alma kararına son verir.
5. Yararlanıcı tarafından bu tedbirler alınmazsa, Komisyon bu Anlaşmanın 73. maddesi uyarınca Topluluğun Programa katkısını tamamen veya kısmen iptal etme kararı alabilir.

Madde 73

Topluluk Katkısına İlişkin Mali Düzeltmeler, İade ve Yeniden Kullanım

Mali düzeltmeler, Avrupa Birliği genel bütçesine iadeler ve Topluluk katkılarının yeniden kullanımı durumunda, IPA Uygulama Tüzüğü'nün 49. maddesi ile 54 maddesine kadar olan ve Çerçeve Anlaşmasının 30. maddesi ile 35. maddesine kadar olan hükümler uygulanır. IPA Uygulama Tüzüğü'nün 15 ila 17. maddelerinde belirtildiği üzere yönetim yetkilerinin devredilmesi şartlarına geçmişte uyulmaması durumunda, mali düzeltmeler de söz konusu olabilir.

Madde 74

Komisyon ve Avrupa Sayıştay Tarafından Yapılan Gözetim, Kontrol ve Denetim

Programa ve bu Anlaşma çerçevesindeki Program kapsamında Topluluk finansmanı verilen tüm operasyon ve sözleşmelere Çerçeve Anlaşmasının 27. maddesinde yer alan hükümler gerekli değişiklikler yapılarak uygulanır.

Madde 75

Usulsüzlüğün ve Dolandırıcılığın Önlenmesi, Yolsuzluğu Önleme Tedbirleri

Bu Anlaşma kapsamındaki Program altında Topluluk finansmanı verilen tüm operasyonlara, sözleşmelere ve hibelere Çerçeve Anlaşmasının 28. maddesinde yer alan hükümler gerekli değişiklikler yapılarak uygulanır.

Madde 76
Mali Düzenlemeler

Usulsüzlüklerin araştırılması konusunda birinci derecede sorumluluk taşıyan Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Program veya Program kapsamında finanse edilen operasyon veya sözleşmelerin yönetimi ve uygulanmasında usulsüzlük veya ihmaller tespit edildiğinde mali düzenlemeler yapar. Bu mali düzenleme, ilgili operasyonlara veya operasyonel programlara ilişkin Topluluk katkısının tümü veya bir kısmının iptal edilmesi ile yapılır. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi; usulsüzlüklerin yapısını, ciddiyetini ve Topluluk katkısında oluşturduğu mali kaybı dikkate alır.

Madde 77
Usulsüzlük ve Dolandırıcılık Halinde Fonların Geri Alımı

Programa ve bu Anlaşma çerçevesindeki Program kapsamında Topluluk finansmanı verilen tüm operasyon, sözleşme ve hibelere Çerçeve Anlaşmasının 29. maddesinde yer alan hükümler gerekli değişiklikler yapılarak uygulanır.

BÖLÜM XII - YÖNETİM VE KONTROL SİSTEMLERİ

Madde 78
Yönetim ve Kontrol Sistemleri Genel ilkeleri

1. Yararlanıcı tarafından hazırlanan Operasyonel Programa ilişkin yönetim ve kontrol sistemleri aşağıdakileri içerir:

- a.) Yönetim ve kontrolle ilgili birimlerin işlevlerinin açık olarak tanımlanması ve her birim bünyesindeki işlevlerin tahsisi;
- b.) Bu tip birimler arasındaki ve içersindeki görev ve sorumlulukların dağılımı ilkesine uygunluk;
- c.) Operasyonel Program kapsamında belirtilen harcamaların doğruluğunun ve uygunluğunun temini işlemleri;
- d.) Mümkün olduğu ölçüde bilgisayar ortamında tutulmuş güvenilir muhasebe, izleme ve mali rapor sistemleri;
- e.) Sistemlerin işleyişini denetlemek için yapılan düzenlemeler;
- f.) Yeterli bir denetim izi sağlamak için oluşturulan sistem ve prosedürler;
- g.) Usulsüzlükler ve yanlış ödenen tutarların geri alınması için rapor verme ve izleme işlemleri;

- h.) Topluluk katkısı ile ortak finanse edilen tedbirlerin, Finansman Anlaşması şartlarına ve tedbirde ifade edilen yükümlülöklere göre doğru şekilde ifası;
- i.) Görevlerin devri durumunda, sorumlu otoriteye görevlerinin ve kullanılan araçların ifası ile ilgili rapor verilmesi.

2. Yararlanıcı, genel kabul gören ilke ve standartlarla IPA yardımının güçlü mali yönetimini temin için gerekli yönetim ve kontrol sistemlerinin sağlanmasına ilişkin yeterli rehberliğin aşağıdakilere verilmesini temin eder:

- Belirlenen seçim kriterlerine göre operasyonların seçiminden sorumlu birime(birimlere);
- Kamu alımı, sözleşme ve hibelerden sorumlu birime(birimlere);
- Finansman kararlarının şart ve amaçlarına uygun olarak yürütülecek operasyon ve projelerin uygulanmasından sorumlu birime(birimlere);
- IPA uyarınca ödenmesi talep edilen harcama beyannamelerinin onaylanmasından sorumlu otorite veya birim veya kişilere;
- Bu Anlaşmanın 25. maddesinde tanımlanan IPA operasyonlarının genel yönetim ve koordinasyonundan sorumlu otoritelere.

3. Komisyon servisleri ve Yararlanıcı, yürütölen işlemlerin yararlılığını maksimize etmek amacıyla denetim stratejilerini ve planlarını, yöntemler ve uygulamayı koordine etmek için işbirliği yapar. Yapılan kontrol sonuçlarını paylaşırlar.

Aşağıdakiler yılda en az bir kere incelenip değerlendirilir:

- a.) Yararlanıcı ve Komisyon veya Avrupa Sayıştayı tarafından yapılan kontrol sonuçları;
- b.) Diğer ulusal veya Topluluk kontrol birim veya kurumları tarafından yapılan yorumlar;
- c.) Kaydedilen usulsözlüklerin mali etkisi, bunların giderilmesi için atılan veya halen atılması gereken adımlar ve gerektiğinde, yönetim ve kontrol sistemindeki düzenlemeler.

4. Yukarıdaki inceleme ve değerlendirmeden sonra ve Yararlanıcının derhal aldığı tedbirlere halel getirmeksizin, Komisyon servisleri, yönetim ve kontrol sistemleri ve özellikle tespit edilen usulsözlüklerin mali etkisi konusunda görüş bildirebilir. Bu görüşler, Ulusal IPA Koordinatörü ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisine bildirilir. Gerekli olması halinde

görüşlerle birlikte tespit edilen yönetim ve kontrol eksikliklerinin giderilmesine ve saptanan usulsüzlüklerin düzeltilmesine yönelik düzeltici tedbirler için bir talep de yer alır.

Yararlanıcı, bu gözlemler ile ilgili yorum yapma imkânına sahiptir.

Madde 79 *Yönetim Doğrulaması*

1. Uygulamaya konulan yönetim ve kontrol sistemleri, ilgili operasyona ait varlıkların ve faaliyetlerin Program hedeflerine uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını, bildirilen harcamanın geçerli kurallara uygun olarak fiilen gerçekleşip gerçekleşmediğini ve ürünlerin ve hizmetlerin onay kararına uygun olarak teslim edilip edilmediğini ve nihai yararlanıcının ödeme taleplerinin doğru olup olmadığını doğrulamaya yönelik prosedürleri içerir.

Bu doğrulama, uygun olduğu şekilde faaliyetlerin; idari, mali, teknik, fiziksel ve performans yönlerini içerir.

2. Bu prosedürler, ilgili doğrulamaların yerinde kaydedilmesini gerektirir. Kayıtlarda, yapılan iş, doğrulama sonuçları ve farklılıklar ile ilgili alınan tedbirler gösterilir. Fiziksel veya idari doğrulamaların kapsamlı olmadığı, ancak işlemler veya işlerin bir örneği üzerinde yapıldığı durumda kayıtlarda, seçilen iş veya işlemler belirtilir ve örnek alım yöntemi açıklanır.

3. Kontroller karşılaşılan sorunların, yararlanıcı ülkedeki aynı uygulama birimleri tarafından yürütülen diğer veya tüm tedbirler için bir risk teşkil eden (a) bir nitelikte veya (b) sistematik bir nitelikte olup olmadığını tespit eder. Bu kontroller aynı zamanda, bu tür durumların sebeplerini, gerek duyulabilecek başka bir incelemeyi ve gerekli düzeltici ve önleyici faaliyeti de tanımlar.

4. Komisyon servisleri Yararlanıcıdan, operasyonlardan biri veya daha fazlasının doğruluğunu ve ilgili işlemlerin meşruluğu ve düzgünlüğünü teyit etmek için yerinde kontroller yapmasını talep edebilir.

Madde 80 *Komisyon Tarafından Yapılan Kontroller*

1. Komisyon, sahip olduğu Topluluk bütçesi uygulaması sorumluluğu kapsamında, Yararlanıcının yönetim ve kontrol sistemlerini düzgün şekilde işlettiğini teyit ederek Topluluk fonlarının verimli ve etkin kullanımını sağlar.

Bu amaçla, Yararlanıcı tarafından yapılan kontrollere hanel getirmeksizin Komisyon yetkilileri veya görevlileri, yönetim ve kontrol sistemleri ve IPA tarafından finanse edilen operasyonlarda yerinde kontroller yapabilirler.

2. Komisyon servisleri, aynı dönemde aynı konu ile ilgili mükerrer kontrollerden kaçınmak, amacıyla kontrollerin, koordineli bir şekilde yürütülmesinin temini için mümkün olduğu kadar çok çaba gösterir. Yararlanıcı ve Komisyon servisleri, yapılan kontrol sonuçları ile ilgili bilgi alışverişinde bulunur.
3. Topluluğun usulsüzlüklere karşı mali çıkarımı korumak amacıyla yapılan yerinde kontroller, Komisyon servisleri veya Avrupa Sayıştayı tarafından, gerekli yardımın tamamını sağlayabilmeleri için kontrollerin hedef ve amacından zamanında haberdar edilen ilgili yararlanıcı ülkenin yetkili otoriteleri ile yakın işbirliği içinde hazırlanıp yapılabilir.
4. Yararlanıcı isterse yerinde kontrol ve denetimler, ilgili AT kontrol biriminin önceden mutabakatına tabi olarak müştereken yapılabilir.
5. Komisyon yetkilileri, ulusal idari denetçiler ile aynı koşullar altında, ulusal mevzuata uygun olarak yerinde kontrol ve denetimlerin düzgün bir biçimde gerçekleştirilmesi için gerekli tüm bilgi ve belgelere erişim hakkına sahiptirler. Ulusal idari denetçiler ile aynı denetim olanaklarından yararlanırlar ve özellikle ilgili belgelerin nüshalarını alırlar.
6. Yerinde kontrolleri yürütürken Komisyon servisleri, teknik destek sağlamak amacıyla kendi sorumlulukları altında hareket eden dışarıdan uzman ve birimleri davet edebilir. Komisyon, yukarıda belirtilen yetkililerden ve birimlerden teknik yeterlilik, bağımsızlık ve mesleki gizliliğin sağlanması güvencesini alır.
7. Yararlanıcı, Komisyon'a ilgili program ve projelerin uygun ulusal kontrol raporlarını sağlar.
8. Yerinde kontrol ve denetimler, iktisadi işletmelerde de Komisyon servisleri tarafından yürütülebilir. Komisyon servislerinin bu tür kontrol ve denetimleri daha kolay yürütebilmesi için, ticari amaçlara yönelik yararlanılan işyeri, arazi, ulaştırma aracı ve diğer alanlara iktisadi işletmelerin erişim sağlaması gerekir.
9. İktisadi işletmelerin yerinde kontrol veya denetime karşı koyması halinde Yararlanıcı, ulusal ilkeler dâhilinde Komisyon denetçilerine yerinde kontrol veya denetimi gerçekleştirmeleri için gerekli desteği sağlar. Ulusal hukuka uygun olarak gerekli tüm tedbirleri almak Yararlanıcının sorumluluğundadır.
10. Komisyon servisleri, yerinde kontrol veya denetim sürecinde ortaya çıkan herhangi bir usulsüzlük durumu veya şüphesini vakit kaybetmeksizin Yararlanıcıya bildirir.

Madde 81

Yararlanıcı Tarafından Yapılan Kontroller

1. Komisyon'un Topluluk Bütçesini uygulama sorumluluğuna halel getirmeksizin, Yararlanıcı, projelerin mali kontrol sorumluluğunu alır. Bu amaçla, alacağı tedbirler aşağıdakileri içerir:

- a.) Yönetim ve kontrol sistemlerinin; Topluluk fonlarının verimli ve doğru bir şekilde kullanılmasını sağlayacak şekilde tesis edildiğini ve uygulandığını doğrulama;
- b.) Yönetimin devredilmesinden önce ve yönetim ile kontrol sistemlerinde önemli bir değişiklik olduğunda Komisyon'a söz konusu düzenlemelerin bir açıklamasının sağlanması;
- c.) Operasyon ve projelerin tüm uygulanabilir Topluluk kurallarına göre yönetildiğinin ve emirlerine verilen fonların güçlü mali yönetim ilkelerine göre kullanıldığının temini;
- d.) Komisyon'a sunulan harcama bildirimlerinin doğru olduğunun onaylanması ve kanıtlanabilir destekleyici belgelere dayalı muhasebe sistemlerinden kaynaklandıklarının garanti edilmesi;
- e.) Usulsüzlüklerin önlenmesi ve tespit edilmesi, bunların kurallara göre Komisyon'a bildirilmesi ve Komisyon'un idari ve adli işlemlerin ilerleyişi konusunda bilgilendirilmesi;
- f.) Tespit edilen usulsüzlük nedeniyle kaybedilen tutarların geri alınması ve uygun olduğunda geç ödemelere faiz uygulanması.

Madde 82

Operasyon veya İşlemlerin Örneğinin Denetimi

1. Yararlanıcı, aşağıdaki amaçlarla uygun örnekleme temelinde operasyon ve işlemlerin denetimini organize eder:

- a.) Yerinde yönetim ve kontrol sistemlerinin etkililiğinin doğrulanması ve
- b.) Risk analizi veya diğer uygun metodoloji temel alınarak, ilgili değişik seviyelerde yapılan harcama bildirimlerinin seçilerek doğrulanması.

2. Risk analizi temel alınarak seçim yapılması durumunda, kontrollerde aşağıdakiler dikkate alınır:

- a.) Uygun proje türü ve büyüklüğü bileşiminin kontrol edilmesi gerekliliği;
- b.) Ulusal veya Topluluk kontrollerinin sonucunda belirlenen risk faktörleri ve
- c.) Projelerin yönetim ve uygulamasına katılan farklı birim türlerinin yeterli şekilde kontrol edildiğinin temininin gerekliliği.

Herhangi bir diğer uygun metodoloji olması durumunda, bu açık olarak belirtilmeli ve kontroller bu temelde tespit edilmelidir.

3. Kontroller aracılığıyla Yararlanıcı, aşağıdakileri doğrular:

- a.) Yönetim ve kontrol sistemlerinin pratikte uygulaması ve etkililiği;
- b.) Operasyon ve projelerin finansman kararları şartlarına ve projenin içerdiği amaçlara uygun olarak yürütülmesi;
- c.) Yeterli sayıda muhasebe kaydı için, Ulusal Fon da dâhil olmak üzere, kayıtlara ilişkin yazışma ve bununla birlikte çeşitli birimlerce tutulan destekleyici belgeler;
- d.) Yeterli denetim izinin sunulması;
- e.) Yeterli sayıdaki harcama kalemleri için, ilgili harcamanın zamanlaması ve içeriğinin uygunluk kriterlerine uyması ve fiilen yapılan proje ve işlerin şartnamelerine karşılık gelmesi;
- f.) Uygun ulusal ortak finansmanın sağlanmış olması ve
- g.) Ortak finanse edilen operasyon ve projelerin Topluluk politikalarına göre uygulanması.

BÖLÜM XIII – İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Madde 83

İzleme İlkeleri

1. IPA Uygulama Tüzüğü 59. maddesinde yer alan hükümlere göre, Program hedeflerinin gerçekleştirilmesinde Yararlanıcıya yardımcı olmak üzere bir Sektörel İzleme Komitesi kurulur. Sektörel İzleme Komitesi, Finansman Anlaşmasının yürürlüğe girmesinden sonraki ilk toplantısında, “gölge” Sektörel İzleme Komitesi tarafından alınan kararları inceler ve onaylar.
2. Sektörel İzleme Komitesi, Program hedeflerine ulaşılması için Programın gerçekleştirilmesindeki etkililiği ve kaliteyi yeterli bulmalıdır.
3. Sektörel İzleme Komitesi Yararlanıcı veya Komisyon’un inisiyatifiyle yılda en az iki defa toplanır.
4. Sektörel İzleme Komitesine Program Otoritesi Başkanı ve Komisyon temsilcisi, eş başkanlık eder. Komitenin tertibine, Komisyon servisleriyle anlaşmaya varılarak Program Otoritesi karar verir. Sektörel İzleme Komitesinde; Komisyon, Ulusal IPA Koordinatörü, Bölgesel Kalkınma ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Bileşenleri Stratejik Koordinatörü

ve Program Otoritesi temsilcileri yer alır. Uygun olduğunda, sivil toplum, sosyo-ekonomik ortaklar ve çevreci Sivil Toplum Kuruluşlarından temsilciler de yer alır. Uluslararası Finans Kuruluşları (IFI) temsilcisi, katkı yaptığı operasyonel programlar için danışman sıfatı ile katılabilir.

5. Sektörel İzleme Komitesi, Komisyon servislerinin belirlediği yetkiyle ve ilgili yararlanıcı ülkenin kurumsal, yasal ve mali çerçevesi içinde kendi usul kurallarını belirler. Bu usul kurallarını, Program Otoritesi ve IPA İzleme Komitesiyle mutabık kalarak kabul eder.

6. Sektörel İzleme Komitesi, IPA İzleme Komitesine rapor verir. IPA İzleme Komitesine özellikle aşağıdaki hususlarla ilgili bilgi sağlar:

- a.) Başarılan sonuçlar, mali uygulama göstergeleri ve diğer unsurlar da dâhil olmak üzere ve programların uygulanmasını gözden geçirme ve iyileştirme anlayışıyla tesis edilmiş olan; öncelik alanı ve ilgili olan hallerde tedbirler ve operasyonlar ile programın yürütülmesinde kaydedilen ilerleme;
- b.) Denetim Otoritesi, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi veya Yetkili Akreditasyon Görevlisi tarafından oluşturulan yönetim ve kontrol sistemlerinin her türlü işleyişi.

7. Sektörel İzleme Komitesi:

- a.) Programa ilişkin Finansman Anlaşmasının yürürlüğe girmesinden sonraki altı ay içinde operasyonların seçilmesine yönelik genel kriterleri ele alır ve onaylar ve programlama ihtiyaçları çerçevesinde bu kriterlerin revizyonlarını kabul eder;
- b.) Program Otoritesi tarafından sunulan belgelere dayanarak Operasyonel Programın belirli hedeflerine ulaşılmasına yönelik kaydedilen her türlü ilerlemeyi her toplantıda gözden geçirir;
- c.) Her bir öncelik alanı, tedbirler ve ara değerlendirmeler için belirlenen hedeflere ulaşılması başta olmak üzere her toplantıda uygulama sonuçlarını inceler ve bu izlemeyi belirlenen göstergelere atıfta bulunarak yapar;
- d.) Komisyon, Ulusal IPA Koordinatörü , Stratejik Koordinatör ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne gönderilmeden önce uygulamaya ilişkin sektörel yıllık ve nihai raporları inceler;
- e.) IPA Uygulama Tüzüğü 29(2)(b) maddesinde belirtilen yıllık denetim faaliyet raporu veya raporun ilgili Operasyonel Programa atıfta bulunan kısmı ile söz konusu raporun veya bu raporun ilgili kısmının incelenmesinden sonra Komisyon'un ilgili yorumları hakkında bilgilendirilir;
- f.) Programın Finansman Anlaşmasında ve/veya Programın kendisinde değişiklik yapma önerilerini inceler;

- g.) Programın uygulanması ile ilgili olarak denetim otoriteleri ve AT tarafından yapılan denetim faaliyetleri ve verilen görüş konusunda bilgilendirilir;
- h.) Bu Anlaşmanın 99. maddesinde anılan İletişim Eylem Planını ve Planın daha sonraki tüm güncellemelerini değerlendirir ve onaylar;
- i.) Gerekliyse teknik seviyede periyodik toplantılar önerir.

8. Sektörel İzleme Komitesi, Finansman Anlaşması da dâhil Program hedeflerine ulaşılması veya yönetiminin geliştirilmesine katkı sağlamak üzere Programın gözden geçirilmesini veya incelenmesini Program Otoritesine önerebilir.

9. Sektörel İzleme Komitesi ayrıca, bir suretini Ulusal Yetkilendirme Görevlisine sunmak üzere, Komisyon'a ve Ulusal IPA Koordinatörüne, Program hedeflerine ulaşılmasını temin etmek ve verilen yardımın etkililiğini arttırmak için her türlü düzeltme tedbiri ile ilgili kararlara ilişkin önerilerde bulunabilir.

Madde 84 *İzleme Belgeleri*

Program Otoritesi, her bir operasyon için, gerekli görüldüğünde, Komisyon servisleri tarafından sağlanan şablon ve rehberine uygun olarak hazırlanan izleme belgelerini tutar. İzleme belgeleri, Sektörel İzleme Komitesine sunulur ve 85. maddeye göre hazırlanan Yıllık Uygulama Raporunun esasını teşkil eder.

Madde 85 *Uygulamaya ilişkin Sektörel Yıllık Rapor*

1. Program Otoritesi ilki 30 Haziran 2008 tarihi öncesinde gönderilmek üzere her yıl 30 Haziran tarihine kadar Komisyon, Ulusal IPA Koordinatörü, Stratejik Koordinatör ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisine ilgili programa ilişkin bir sektörel yıllık rapor sunar.
2. Bu raporlar, Sektörel İzleme Komitesi tarafından incelendikten sonra Ulusal IPA Koordinatörüne, Ulusal Yetkilendirme Görevlisine, Stratejik Koordinatöre ve Komisyon'a gönderilir.
3. Sektörel raporlar aşağıdakileri içerir:
  - a.) Mümkün olduğunda, uygun bir seviyede göstergeleri kullanarak belirli, doğrulanabilir hedefleri ve sayısal değerleriyle Operasyonel Programın, öncelik ekseninin, tedbirlerin ve ilgili olması halinde de operasyonların veya operasyon gruplarının gerçekleştirilmesinde kaydedilen nitel ve nicel ilerleme. Gerektiğinde,

İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi bileşeni kapsamında istatistikler cinsiyet temelinde detaylandırılır;

b.) Her bir öncelik alanını ve tedbirini aşağıdakilerle detaylandırarak operasyonel programların mali uygulaması:

- Her bir yararlanıcıyla ilgili olarak ödenen ve Komisyon'a Ulusal Fon tarafından gönderilen ödeme başvurularında yer alan toplam harcama;
- Bütçe taahhüdünden nihai ödemelere kadar Yararlanıcı tarafından izlenebilmesi için bilgisayar ortamındaki operasyonların listesi ile birlikte gönderilen, ilgili kamu sektörü katkısı veya kamu ve özel sektör katkısıyla Ulusal Fondan ödenen ve fiilen taahhüt edilen toplam harcama;
- Komisyon'dan alınan toplam ödemeler.

Uygun olduğunda, temel müdahale alanları ve yardımın yoğunlaştığı bölgeler aracılığıyla mali uygulama sunulabilir.

c.) Bilgi amaçlı olarak, Ek XIII'e dâhil edilen ayrıntılı liste uyarınca IPA Tüzüğü kapsamındaki tahsisatın kategorilere göre endikatif dağılımı;

d.) Başta aşağıdakiler olmak üzere, uygulamanın kalite ve etkililiğinin sağlanması için Program Otoritesi veya Sektörel İzleme Komitesi tarafından atılan adımlar:

- Veri toplama düzenlemeleri de dâhil olmak üzere izleme ve değerlendirme tedbirleri;
- Alınan her türlü düzeltici tedbir de dâhil olmak üzere Programın uygulanması sırasında karşılaşılan belirgin bir sorunun özeti;
- Teknik yardımdan sağlanan fayda;

e.) Programın tanıtımını yapmak ve bilgi sağlamak için yapılan faaliyetler;

f.) Uygun olduğunda, Bölgesel Kalkınma bileşeni için büyük projelerin ilerlemesi ve finansmanı;

g.) Uygun olduğunda, İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi bileşenine göre aşağıdakilerin uygulanmasından oluşan sentez:

- Belirli bir cinsiyete özel her türlü eylemin yanı sıra toplumsal cinsiyet eşitliği,
- Göçmenlerin istihdama katılımını artırma ve böylece onların sosyal bütünleşmesini güçlendirme eylemi,

- İstihdam alanında bütünleşmeyi güçlendirme ve böylece dezavantajlı kişilere yönelik sosyal içermeyi geliştirme eylemi,
- Engelliler de dâhil olmak üzere diğer dezavantajlı grupların da istihdam alanında bütünleştirilmesi ve bu gruplara yönelik sosyal içermeyi güçlendirme eylemi.

4. Sektörel rapor, 3. fıkrada listelenen ancak uygun bilginin tamamını içermekteyse kabul edilebilir sayılır. Komisyon servisleri; Ulusal IPA Koordinatörüne, Stratejik Koordinatöre, Ulusal Yetkilendirme Görevlisine ve Program Otoritesine, raporun alındığı tarihten itibaren 10 iş günü içinde sektörel yıllık raporun kabul edilebilirliği konusunda bilgi verir.

5. Ulusal IPA Koordinatörü, Stratejik Koordinatör, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Program Otoritesi ayrıca alındığı tarihten itibaren iki ay içinde kabul edilebilir sektörel yıllık raporunun içeriğine yönelik Komisyon'un görüşü hakkında bilgilendirilir.

6. Komisyon servisleri tarafından sağlanan şablon ve rehberine uygun olarak hazırlanan izleme belgeleri rapora eklenir.

Madde 86 Ara Değerlendirme

1. Uygulama dönemi boyunca Yararlanıcı, özellikle söz konusu izlemenin ilk başta belirlenen hedeflerden bariz bir biçimde sapması veya Programın gözden geçirilmesi için teklifte bulunulması halinde Programın izlenmesiyle bağlantılı değerlendirmeler yapar. Program uygulama süresi boyunca en az bir ara değerlendirme yapılır. Değerlendirme sonuçları, Sektörel İzleme Komitesine ve Komisyon'a gönderilir.

2. Değerlendirmeler, IPA Uygulama Tüzüğü'nün 21. maddesinde belirtilen otoritelerden işlevsel olarak bağımsız olan kurum içi veya kurum dışı uzmanlar ya da birimler tarafından yapılır. Sonuçlar, belgelere erişime dair geçerli kurallara göre yayımlanır.

Madde 87 Ardıl Değerlendirme

Ardıl değerlendirmeler Komisyon'un sorumluluğundadır. Komisyon servisleri ve Ulusal IPA Koordinatörü ardıl değerlendirmelerin; program, programlar grubu, ya da bütün olarak IPA yardımı düzeyinde mi yapılması gerektiğine karar verir.

BÖLÜM XIV - DENETİM

Madde 88 Denetim İlkeleri

Denetimler, Çerçeve Anlaşmasının III., IV. ve V. Bölümleri ile Mali Tüzüğün VIII. Başlığının I. Bölümü doğrultusunda yapılır. Denetimler, uluslararası kabul gören standartlara göre yapılır.

Madde 89

Denetim Otoritesi

1. Denetim Otoritesinin görev ve sorumlulukları, Çerçeve Anlaşması Ek A'da belirtildiği gibidir.
2. Bu Anlaşmanın 88. maddesinde belirtilen denetimlerin Denetim Otoritesi dışında bir birim tarafından yapılması halinde Denetim Otoritesi, söz konusu birimlerin gerekli işlevsel bağımsızlığa sahip olmalarını temin eder.
3. Yönetim veya kontrol sistemlerindeki zayıflık veya saptanan usulsüz harcama seviyesi, Çerçeve Anlaşmasının 18(1)(b) maddesinde belirtilen veya 1(c) fıkrasında yer alan kapanış bildirisindeki yıllık görüş için nitelikli olmayan bir görüşe imkân vermezse, Denetim Otoritesi gerekçelerini belirtir ve sorunun ölçeği ile mali etkisini hesaplar.

Madde 90

Denetim İzi

1. Çerçeve Anlaşmasının 21. maddesine göre Programa ilişkin yönetim ve kontrol sistemi, yeterli derecede ayrıntılı denetim izi sağlar.
2. Bu Anlaşmanın amaçları doğrultusunda denetim izi, aşağıdakileri sağlaması halinde yeterli kabul edilir:
  - a.) Operasyonel Program kapsamında ortak finanse edilen operasyonlara yönelik olarak Program Otoritesi ve nihai yararlanıcılar tarafından çeşitli idari seviyelerde tutulan ayrıntılı muhasebe kayıtları ve destekleyici belgelerle Komisyon'a bildirilen toplam tutarların uyumlu olması;
  - b.) Mevcut Topluluk fonlarının ve ulusal fonların tahsis ve transferinin teyidi;
  - c.) Yardımı sağlayan Finansman Anlaşması şartlarına ve Programa yüklenen hedeflere uygun olarak Programın yürütülmesi esnasında verilen bilgilerin doğruluğunun teyidi;
  - d.) Operasyonel Program için oluşturulmuş seçim kriterlerinin teyidi ve
  - e.) Her bir operasyon için, uygun olduğunda, teknik şartname ve mali plan, hibe onayıyla ilgili belgeler, kamu alımı usulleriyle ilgili belgeler, ilerleme raporu, doğrulamaya ilişkin raporlar ve yapılan denetimler.

3. Yeterli denetim izi için bilgi gereksinimlerinin endikatif bir açıklaması Ek XIV'de verilmiştir.

4. Yararlanıcı, aşağıdaki hususların ele alındığından emin olmalıdır:

a) Gerçekleşen harcama kalemleri, yapılan ödemeler, üstlenilen işler ve Program ile bağlantılı olarak yapılanların doğrulanması ile ilgili belgeler ve yeterli denetim izi için gerekli belgelerin Ek XIV şartlarına uygun olarak tutulduğunu temin eden prosedürler olduğu;

b) Bunları tutan birimin ve bu birimin yerinin bir kaydının tutulduğu ve

c) Belgelerin, onları inceleme hakkına sahip kişi ve birimlerin incelemesi amacıyla temin edildiği.

5. 4(c) Fıkrasında belirtilen kişi ve birimler aşağıdakilerdir:

a) Ulusal Fon, Program Otoritesi ve ödeme başvurularını işleyen spesifik birimlerin personeli;

b) Yönetim ve kontrol sistemlerinin denetimini üstlenen servisler;

c) Ara ve nihai ödeme başvurularının tasdikinden sorumlu Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve tedbirlerin tasfiye beyannamelerini düzenleyen kişi veya bölüm ve

d) Ulusal denetleme kurumlarının ve Topluluğun görevlendirilen yetkilileri.

4. Fıkarda belirtilen belge veya muhasebe kayıtları asılları veya suretlerinin kendilerine verilmesini isteyebilirler.

Madde 91

Operasyonların Denetimleri

1. Bu Anlaşmanın 88. maddesinde belirtilen denetimler, Denetim Otoritesi tarafından belirlenen veya onaylanan bir metot aracılığıyla seçilen bir operasyon örneğine dayanarak Programın kabulünü izleyen yılın 1 Ekim tarihinden itibaren her on iki ayda bir yapılır. Denetimler, Yararlanıcı tarafından tutulan kayıt ve belgelere dayanarak yerinde yapılır.

2. Denetimler, aşağıdaki koşulların yerine getirildiğini doğrular:

a.) Operasyon, Operasyonel Programa ait seçim kriterlerini karşılar, onay kararı uyarınca uygulanır; işlevselliği ve kullanımı veya varılmak istenen hedefleri ile ilgili uygulanabilir her türlü koşulu yerine getirir.

- b.) Bildirilen harcama, Yararlanıcı tarafından bulundurulmuş destekleyici belgelere ve muhasebe kayıtlarına uygunluk gösterir.
- c.) Yararlanıcı tarafından bildirilen harcama, Topluluk kurallarına ve ulusal kurallara uygunluk gösterir.
- d.) Kamu katkısı, IPA Uygulama Tüzüğü'nün 40(9)maddesine göre Yararlanıcıya ödenir.

3. Tespit edilen sorunların yapısal anlamda tüm sistem üzerinde etkili gibi görüldüğü ve bu nedenle de Operasyonel Program bünyesindeki diğer operasyonlar için bir risk teşkil ettiği durumlarda Denetim Otoritesi, gerektiğinde ilave denetimler de dâhil olmak üzere bu tür sorunların kapsamını belirlemek amacıyla daha fazla incelemenin yapılmasını sağlar. Gerekli önleyici ve düzeltici eylem, ilgili yetkililer tarafından gerçekleştirilir.

Madde 92

Denetim Otoritesi Tarafından Sunulan Belgeler ve Takip

1. IPA Uygulama Tüzüğü'nün 29(2)(b) maddesinde belirtilen yıllık denetim faaliyet raporu ve yıllık görüş, yapılan sistem denetlemeleri ve yürütülen operasyonların denetimine dayanır ve Çerçeve Anlaşmasının Ek C'sinde belirtilen modellere göre düzenlenir.

2. IPA Uygulama Tüzüğü'nün 29(2)(b) maddesinde atıfta bulunulan nihai harcama beyannamesine ilişkin görüş, Denetim Otoritesi tarafından veya onun sorumluluğu altında yıllık iş planına göre yapılmış olan tüm denetim çalışmalarını esas alır. Nihai harcama beyannamesine ilişkin görüş, Çerçeve Anlaşmasının Ek E'sinde belirtilen modele uygun olarak düzenlenir.

3. İnceleme kapsamında bir sınırlama varsa veya tespit edilen usulsüz harcama seviyesi, 1 inci fıkrada belirtilen yıllık görüşe ilişkin olumlu görüş veya 2. fıkrada yer alan kapanış bildirisindeki nihai harcama beyannamesine ilişkin görüş verilmesine imkân vermezse, Denetim Otoritesi gerekçelerini belirtir ve sorunun boyutu ve mali etkisini hesaplar.

4. Denetim Otoritesinin rapor ve görüşleri almasını takiben Ulusal Yetkilendirme Görevlisi aşağıdakileri yapar:

- a) Yönetim ve kontrol sistemlerinde herhangi bir iyileştirmeye gerek olup olmadığına karar verir, bu bağlamda kararları kayda geçirir ve bu iyileştirmelerin zamanında uygulanmasını temin eder;
- b) Komisyon'a yapılan ödeme başvurularıyla ilgili gerekli düzenlemeleri yapar.

5. Komisyon servisleri raporlara ve görüşlere istinaden örneğin bir mali düzeltme prosedürü başlatarak bizzat takip başlatma kararı alabilir veya Ulusal Yetkilendirme

Görevlisini ve Yetkili Akreditasyon Görevlisini kararı hakkında bilgilendirerek yararlanıcı ülkeden harekete geçmesini talep edebilir.

Madde 93

Belgelerin Bulundurulması

1. Bu Anlaşmanın amaçları doğrultusunda, Yararlanıcı, yeterli bir denetim izi için gereken tüm dokümanlar da dâhil olmak üzere harcamalar ve denetimler ile ilgili destekleyici dokümanları elinde bulunduran birimlerin kimlik ve adreslerinin bir kaydının bulunmasını sağlar.
2. Yararlanıcı, 1. fıkrada belirtilen belgelerin inceleme açısından hazır bulunmasını ve bu belgelerin asıllarının veya kopyalarının en azından Yararlanıcı, Ulusal Fon, Denetim Otoritesi ve Topluluğun yetkilileri ve bunların yetkili temsilcilerinin de dâhil olduğu erişim hakkına sahip kişi ve birimlere iletilmesini temin eder.
3. En azından aşağıdakiler, genel kabul görmüş veri taşıyıcıları olarak değerlendirilir:
  - a.) Orijinal belgelerin fotokopileri;
  - b.) Orijinal belgelerin mikro fişleri;
  - c.) Orijinal belgelerin elektronik versiyonları;
  - d.) Sadece elektronik versiyonu bulunan belgeler.
4. Genel kabul gören veri taşıyıcılarında bulunan belgelerin orijinal belgelerle uygunluğunun onaylanması işlemi, ulusal makamlarca belirlenir ve versiyonlarının ulusal yasal gerekliliklere uygun olmasını ve denetim amaçları açısından güvenilir olabildiğini sağlar.
5. Belgelerin sadece elektronik versiyonunun bulunması halinde, kullanılan bilgisayar sistemleri, belgelerin ulusal yasal gerekliliklere uygun olmasını ve denetim amaçları açısından güvenilir olabildiğini sağlayan kabul edilmiş güvenlik standartlarını karşılamalıdır.
6. Komisyon servisleri, Yararlanıcının iletmiş veya kendilerinin yerinde incelemeler sırasında topladığı bilgilerin gizli ve güvenli tutulmasını temin eder.

Madde 94

Komisyon ve Avrupa Sayıştay tarafından Yapılan Gözetim, Kontrol ve Denetim

Komisyon ve Avrupa Sayıştay tarafından yapılan, gözetim, kontrol ve denetim, Çerçeve Anlaşmasının IV. Bölüm 27 ila 35. maddeleri ve Mali Tüzük VIII. Başlık, I. Bölüm doğrultusunda yapılır.

BÖLÜM XV – BİLGİLENDİRME VE GÖRÜNÜRLÜK

Madde 95 Kişisel Veriler

Çerçeve Anlaşmasının 24(2)(d) maddesine göre, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin kişisel bilgilerin Topluluk kurumları ve birimleri tarafından işlenmesi ve bu bilgilerin serbest dolaşımına ilişkin olarak bireylerin korunması hakkındaki (AT) 45/2001 sayılı Tüzük hükümleri uygulanır.

Madde 96 Elektronik Veri Alışverişi

1. Yararlanıcı, Komisyon'a tam yetkili görevli tarafından tarihi atılıp imzalanmış belgelerin orijinal matbu versiyonunu verir. Dikkate alınan tarih, matbu belgenin resmi olarak Komisyon'a gönderildiği tarihtir.
2. Komisyon'a matbu belgeleri sunmasının yanı sıra Yararlanıcı, mümkün olduğunda, bu belgelerin elektronik versiyonunu da sunmaya çalışır.
3. Belgelerin matbu versiyonu ile elektronik versiyonu arasında farklılık olması durumunda orijinal matbu belge asıl belge olarak dikkate alınır.
4. Program ile ilgili tüm belge ve yazışmalarda, Komisyon tarafından belirtilen CCI referans numarası belirtilir.

Madde 97 Bilgilendirme ve Tanıtım

1. Yararlanıcı, Çerçeve Anlaşmasının 24. maddeye göre Program ve operasyonlar ile ilgili bilgilendirmede bulunur ve bunları tanıtır. Söz konusu bilgilendirme, Topluluğun rolünü vurgulamak ve şeffaflık sağlamak amacıyla vatandaşlara ve yararlanıcılara hitap eder.
2. Mali Tüzüğün 90. maddesi uyarınca Komisyon, sözleşmeler ve hibelerle ilgili bilgiyi yayımlar. Komisyon, ihale ve teklif verme çağrısı prosedürleri sonuçlarını Topluluk dışı faaliyet için uygun sözleşme prosedürlerine uygun olarak Avrupa Birliği Resmi Gazetesi'nde, EuropeAid internet sayfasında ve diğer uygun yayın organlarında yayımlar.

Madde 98 Topluluk Finansmanı Yararlanıcıları Bilgilerinin Yayımlanması

1. Çerçeve Anlaşmasının 24(2) maddesine göre Yararlanıcı, Topluluk finansman yararlanıcıları ile ilgili aşağıdaki bilgileri yayımlar.

- a.) Nihai yararlanıcıların ve yardımın son alıcısının isim ve adresleri;
- b.) Operasyonların isimleri;
- c.) Operasyonlara tahsis edilen Topluluk fon tutarı.

2. 1. fıkrada belirtilen bilgiler, Yararlanıcı internet sitesinin kolay erişilebilir bir yerinde standart bir sunumla yayımlanır. Bu şekilde internette yayımlama mümkün değilse, bu bilgiler ulusal Resmi Gazete dâhil olmak üzere başka bir uygun araçla yayımlanır.

3. Yayımlama, fonların Yararlanıcıya verildiği bütçe yılının kapanışını izleyen yılın ilk yarısında yapılır.

4. Yararlanıcı, yayın yerinin adresini Komisyon'a bildirir ve bu Anlaşmanın 97(2) maddesinde belirtilen Topluluk kurumlarının internet sitesinde ayrılan yerde bu adrese referans gösterir. Bilginin başka şekilde yayımlanması durumunda, Yararlanıcı kullanılan aracın tüm ayrıntılarını Komisyon'a bildirir.

Madde 99
Görünürlük

1. Çerçeve Anlaşmasının 24(4) maddesinde belirtildiği üzere, yararlanıcı ülkede IPA kapsamındaki yardım hakkındaki bilginin ulaşılabilir hale getirilmesi ve yardımın tanıtılması faaliyetleri, Program uygulama hükümlerine ilişkin bölüme uygun olarak hazırlanan İletişim Eylem Planı (CAP) temelinde uygulanacaktır. Sektörel İzleme Komitesi tarafından gözden geçirilen CAP, aşağıdakileri belirler:

- a.) Bilgilendirme ve tanıtım amaçları;
- b.) Hedef grup;
- c.) Ortaya çıkan iletişim ve bilgilendirme tedbirlerinin içeriği ve stratejisi;
- d.) Endikatif bütçe;
- e.) Uygulamadan sorumlu idari bölümler;
- f.) Yürütülen tedbirleri değerlendirme kriterleri.

2. Bilgilendirme ve tanıtıma ilişkin finansman, Programın teknik yardım önceliğinden sağlanabilir.

3. Sektörel İzleme Komitesi toplantılarında Program Otoritesi, CAP'in uygulanması kapsamındaki ilerlemeyi rapor eder ve Komite üyelerine bu tedbirlerden örnekler sunar.
4. Bu maddenin uygulanması operasyon düzeyinde özel bilgilendirme ve tanıtım faaliyetleri gerektiriyorsa, bu faaliyetler nihai yararlanıcıların sorumluluğu olur ve ilgili projeye tahsis edilen miktardan finanse edilir.
5. Program Otoritesi, Program çerçevesinde finanse edilen operasyonların AB'nin dış faaliyetlerine ilişkin görünürlük rehberlerine uygunluğunu temin eder¹³.

BÖLÜM XVI—PROGRAMIN KAPATILMASI

Madde 100 Kapanış İlkeleri

1. Programın kapatılması, henüz gerçekleştirilmemiş Topluluk taahhütlerinin, nihai bakiyenin ödenmesi veya bir geri ödeme müzakeresi düzenlenmesi veya Komisyon tahsisatının devre dışı bırakılması yoluyla mali hesabın kapatılması anlamındadır. Bu amaçla, nihai ödeme başvurusu Komisyon'a gönderilir.
2. Komisyon, Programın kapanış tarihi hakkında Yararlanıcıya bilgi verecektir.
3. Program kapanışı, Komisyon'un denetim veya mali düzeltmeler yapma hakkına halel getirmez.
4. Komisyon servisleri veya Avrupa Sayıştay tarafından yapılan herhangi bir denetimin sonuçlarına bakılmaksızın, Komisyon'un ödediği nihai bakiye veya Komisyon'un geri alacağı tutarlar, nihai ödemenin yapıldığı tarihten veya geri alım senedinin düzenlendiği tarihten itibaren dokuz ay içinde değiştirilebilir.
5. IPA Uygulama Tüzüğü'nün 45. maddesinde yer alan hükümlere göre Topluluk yardımının başarılı bir şekilde kapatılması amacıyla aşağıdaki belgelerin Programın kapanışı için en geç 31 Aralık 2018 tarihine kadar Yararlanıcı tarafından Komisyon'a sunulması gerekir:

- Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından düzenlenen nihai ödeme başvurusu;
- Program Otoritesi tarafından sunulan nihai rapor;
- Denetim Otoritesi tarafından düzenlenmiş nihai faaliyet raporu ile desteklenen nihai harcama beyannamesine ilişkin tasfiye beyannamesi;

---

¹³ http://ec.europa.eu/europeaid/work/visibility/index_en.htm

— Nihai harcama beyannamesi ile ilgili denetim görüşü.

6. Programın başarılı bir şekilde kapatılması için gereken ön koşullardan birisi de, IPA Uygulama Tüzüğü'nün II. Bölümünde öngörülen akreditasyon hükümlerinin yürürlükte olması ve Komisyon tarafından yönetim devrinin geçerliliğini sürdürmesidir.

Madde 101
Tasfiye Beyannamesi

1. Tasfiye beyannamesi, IPA Uygulama Tüzüğü'nün 29. maddesi uyarınca görevlendirilen bağımsız bir Denetim Otoritesinin, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından Komisyon'a sunulan nihai harcama beyannamesi ile ilgili görüşünü belirtir.

2. Tasfiye beyannamesinin sunulması, Program kapanışı için bir ön şarttır. Tasfiye beyannamesi, nihai harcama beyannamesi ile aynı anda Komisyon ve Yetkili Akreditasyon Görevlisine gönderilir.

3. Tasfiye beyannamesinde belirtilen görüşün oluşturulmasına ilişkin dayanak net olarak açıklanmalıdır. Denetim Otoritesi, nihai harcama beyannamesinde ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından düzenlenen bakiye ödeme başvurusunda yanlış ifade olmadığını beyan etmek zorundadır. Denetim Otoritesi, özellikle aşağıdakileri ele alır:

- Belgelerin doğru sunumu ve derlenmesi;
- Hesaplamaların doğruluğu ve eksiksizliği;
- Komisyon'a sunulan nihai beyanname ile uygulama birimleri tarafından Ulusal Yetkilendirme Görevlisine sunulan beyannamelerin uyumu;
- Usulsüzlükler ile ilgili bilgiler de dâhil olmak üzere, nihai raporda verilen mali bilgilerin tutarlılığı;
- Uygunluk kriterleri ve alım direktiflerine göre başlıca mali işlemlerin meşruluğu ve uygunluğu;
- Yönetim ve kontrol sistemlerinde veya mali işlem bulgularında tespit edilen zayıflık özetlenerek, Komisyon servisleri, Avrupa Sayıştay'ı veya Ulusal Fon Denetim Otoritesi ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Program Otoritesi ve sözleşme otoriteleri tarafından yapılan denetimler. Uygulanan mali düzeltmeler de dâhil olmak üzere, yönetim ve kontrol sistemlerinde tespit edilen zayıflığı gidermek için düzeltici tedbirler sağlanmalıdır;
- Toplam kamu harcaması ve varsa hata yüzdesi bilgileri de dâhil denetlenen mali işlemler örneği.

4. Tasfiye beyannamesinin endikatif örneği Çerçeve Anlaşmasının Ek E'sinde verilmiştir.

Madde 102

Nihai Rapor

1. Program Otoritesi, Programın uygulanmasına ilişkin sektörel nihai rapor hazırlar. Bu rapor, tüm uygulama süresini kapsar ve en son yıllık raporu da içerebilir.

2. Sektörel nihai rapor, Sektörel İzleme Komitesi tarafından incelenmesinin ardından, Program Otoritesi tarafından, uygun olan son harcama tarihinden sonra en az altı ay içinde Ulusal IPA Koordinatörüne, Stratejik Koordinatöre, Ulusal Yetkilendirme Görevlisine ve Komisyon'a sunulur.

3. Nihai sektörel raporun içeriğine ilişkin şartlar, IPA Uygulama Tüzüğü'nün 169. maddesinde belirlenmiştir. Bu rapor aşağıdakileri içerir:

- a) Sonuçlar ve etki göstergeleri de dâhil olmak üzere, fiziksel göstergelerle rakamsal olarak belirtilerek kendi özel hedefleriyle bağlantılı bir şekilde, öncelik ve tedbirler açısından Programın uygulamasında sağlanan nitel ve nicel ilerleme;
- b) Her bir öncelik alanı ve tedbiri için fiilen ödenen ve Ulusal Fon tarafından Komisyon'a verilen ödeme başvurularına konulan toplam harcamayı özetleyen program mali uygulaması ve ilgili kamu veya kamu ve özel katkı ile birlikte Komisyon'dan alınan toplam ödemeler ve Ulusal Fon tarafından fiilen taahhüt edilip ödenen toplam harcama kaydı ile birlikte yürütülen operasyonların bir listesi;
- c) Ek XIII'te yer alan ayrıntılı liste uyarınca IPA Tüzüğü kapsamındaki tahsisatın kategorilere göre endikatif dağılımı;
- d) Başta aşağıdakiler olmak üzere, uygulamanın kalite ve etkililiğinin sağlanması için Program Otoritesi ve/veya Sektörel İzleme Komitesi tarafından atılan adımlar:
  - i) Veri toplama düzenlemeleri de dâhil olmak üzere izleme ve değerlendirme tedbirleri;
  - ii) Uygulamaya konulan düzeltici tedbirler de dâhil olmak üzere, Programın uygulanması sırasında karşılaşılan önemli sorunların bir özeti;
  - iii) Teknik yardımdan sağlanan fayda.
- e) Programa ilişkin bilgilendirme ve tanıtıma yönelik alınan tedbirler;
- f) Uygun olduğunda, büyük projelerin ilerlemesi ve finansmanı;

g) Uygulanan projeler listesi ve bunların tamamlanıp tamamlanmadığı ve operasyonel olup olmadıkları.

4. Nihai rapor, 3. fıkrada istenen tüm bilgileri içeriyorsa, kabul edilebilir sayılır. Komisyon servisleri, Ulusal IPA koordinatörü, Stratejik Koordinatör, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Program Otoritesine, alındığı tarihten itibaren 10 gün içinde nihai raporun kabul edilebilirliğini bildirir.

5. Ulusal IPA Koordinatörü, Stratejik Koordinatör, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Program Otoritesine, kabul edilebilir raporun alındığı tarihten itibaren beş ay içinde, kabul edilebilir nihai sektörel raporunun içeriğine yönelik Komisyon'un görüşü hakkında bilgi verilir.

Madde 103

Ödeme için Nihai Başvuru

1. Harcama belgesi ve harcama beyannamesi de dâhil olmak üzere, ödeme için nihai başvuru, Finansman Anlaşmasının Ek XVI'sinde belirtilen formla düzenlenir.

2. Beyan edilen harcama, fiilen ödenmesi gereken ve Ulusal Fondan karşılanan harcama ile ilgili olmalıdır. Bu harcama, alınan faturalar veya eşdeğer ispatlayıcı nitelikteki muhasebe belgeleri ile desteklenerek gerçekleştirilen ödemelere karşılık gelmelidir. Harcama Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından onaylanmak zorundadır.

3. Harcamanın onaylanması sırasında Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından kontrol edilecek durumlar Ek XVII'te yer alan formda belirtilmiştir.

4. Bu Anlaşmanın Ek XVI'de belirtilen geri alım eki, nihai harcama beyannamesine eşlik eder.

5. Bu Anlaşmanın 64. maddesi uyarınca Program için Yararlanıcıya yapılan ön ödeme, en geç yardımın nihai bakiyesinin talep edildiği tarihte nihai yararlanıcılar tarafından gerçekleştirilen ödemeler ile doğrulanmalıdır.

6. Komisyon'un hesaptan mahsup edebilmesi için Yararlanıcı, nihai harcama bildirimini sunulması ile Komisyon'un nihai ödemeyi gerçekleştirilmesi arasında yapılan geri alımlar konusunda Komisyon'u bilgilendirir. Yararlanıcı, nihai harcama bildirimini sunulması ve Programın kapanışından sonra gerçekleşen geri alımlar konusunda da Komisyon'u bilgilendirir ve IPA katkısını Komisyon'a geri öder.

Madde 104

Belgelerin Saklanması

1. Yararlanıcının sorumlu birimi ve otoriteleri; ödeme başvuruları, başvuruların muhasebe ve ödemeleri, avans, garanti ve borç işlemlerinin yetkilendirilmesi ile ilgili belgeler de dâhil olmak üzere, Program ile ilgili tüm belgeleri, Programın kapanışından itibaren en az üç yıllık bir süre ile Komisyon için saklar.
2. Gelir getiren projeler için, 1. fıkrada belirtilen süre, hangisi daha geç ise, proje son ödeme tarihinden itibaren beş yıla veya Programın kapatılmasından itibaren üç yıla uzatılır.
3. Program Otoritesi, tüm tedarik, hibe ve sözleşme prosedürlerinin yazılı kayıtlarını sözleşme bakiyesinin ödenmesinden sonra en az yedi yıl süreyle saklar.
4. 1., 2. ve 3. fıkralarda belirtilen bu süreler, adli işlemler, mali düzeltmeler veya Komisyon servislerinin tam kanıtlı talebi olması durumunda durdurulur.

BÖLÜM XVII –SON HÜKÜMLER

Madde 105

İstişare

1. Bu Anlaşmanın ifası veya tefsiri ile ilgili sorunlar, gerektiğinde bu Anlaşmanın değişikliği ile sonuçlanan, Sözleşme Tarafları arasında istişareye tabidir.
2. Zamanında alınan düzeltme tedbirlerine tabi olmayan, bu Anlaşmada belirtilen bir yükümlülüğün uygulanmasında bir kusur söz konusu olduğunda Komisyon, IPA kapsamındaki faaliyetlerin finansmanını Yararlanıcı ile yapılan istişareden sonra askıya alabilir.
3. Yararlanıcı, IPA kapsamındaki faaliyetleri tamamen veya kısmen uygulamaktan vazgeçebilir. Sözleşme Tarafları, yazışma yoluyla söz konusu vazgeçmeye ilişkin ayrıntıları belirler.

Madde 106

Farklılıkların Giderilmesi, Tahkim

Çerçeve Anlaşmasının 42. maddesinde yer alan hükümler, gerekli değişiklikler yapılarak bu Anlaşmaya uygulanır.

Madde 107

Üçüncü Taraflarla olan ihtilaflar

Çerçeve Anlaşmasının 43. maddesinde yer alan hükümler, gerekli değişiklikler yapılarak bu Anlaşmaya uygulanır.

Madde 108
Ekler

Ekler bu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını teşkil eder.

Madde 109
Geçerlilik

1. İmzalanan bu Anlaşma, Yararlanıcının Komisyon'a, bu Anlaşmanın yürürlüğe girebilmesi için Türkiye Cumhuriyeti'nde gerekli iç prosedürlerin yerine getirildiğini bildirdiği tarihte yürürlüğe girer.
2. Bu Anlaşma, Anlaşmanın 104. maddesinde belirtilen Programa dair belgelerin saklanmasına ilişkin son tarihe kadar yürürlükte kalmaya devam eder.
3. Adli işlemler durumunda veya taraflar arasında mutabık kalınan usulüne uygun olarak gerekçelendirilen durumlar olması halinde, Finansman Anlaşması, geçerlik süresinin uzatılmasına neden olan durumun nihai çözümüne kadar yürürlükte kalmaya devam eder.

Madde 110
Gözden Geçirme ve Değişiklikler

1. Bu Anlaşmanın uygulanması, Tarafların belirlediği periyodik aralıklarla gözden geçirilecektir.
2. Taraflar arasında mutabık kalınan değişiklikler yazılı olacak ve bu Anlaşmanın bir parçasını oluşturacaktır. Bu tür değişiklikler, Taraflarca tespit edilen tarihte yürürlüğe girer.
3. Değişiklik talebi Yararlanıcıdan gelirse, Yararlanıcı tarafından usulüne uygun olarak kanıtlanan ve Komisyon tarafından kabul edilen durumlar hariç olmak üzere, diğer taraf, bu talebi değişikliğin yürürlüğe girmesi planlanan tarihten en az altı ay önce Komisyon'a iletir.

Madde 111
Feshetme

1. Bu Anlaşma, Taraflardan herhangi birisi tarafından, diğer Tarafa yazılı ihbar verilerek feshedilebilir. Bu fesih, yazılı ihbar tarihinden altı takvim ayı sonra yürürlüğe girer.
2. Bu Anlaşmanın feshi, Komisyon'un, IPA Uygulama Tüzüğü'nün 49 ila 54. maddeleri uyarınca mali düzeltmeler yapabilme olasılığını engellemez.

Madde 112

Dil

Bu Anlaşma iki nüsha halinde İngilizce olarak hazırlanmıştır.

.....

tarafından (imzalayanın adı ve unvanı)

(yer)'de (tarih) tarihinde

(ülke) Hükümeti nam ve hesabına imzalanmıştır.

.....

tarafından (imzalayanın adı ve unvanı)

(yer)'de (tarih) tarihinde

Avrupa Toplulukları Komisyon'u nam ve hesabına imzalanmıştır.